

I Z KABURA U DŽENNET ILI DŽEHENNEM

Abdullah b. Ahmed Ali Allaf
el-Gamidi

PORODIČNA
BIBLIOTEKA

9

PREDGOVOR

Hvala Tebi, o Allahu, mir i spas na Tvoga Poslanik a.s. njegovu porodicu i vrijedne ashabe, a potom:

Ovo je jedna vrijedna knjiga koja nosi naslov: "Iz kabura u džennet ili džehennem". Autor je brat koji Allahovoj vjeri poziva Abdullah b. Ahmed Ali Allaf El-Gamidi. Knjigu je okitio lijepim Kur'anskim ajetima i uljepšao Poslanikovim a.s. hadisima. Ovo je, zapravo, najljepši način u pisanju knjiga. Ova brošura je svojim brojnim koristima, radost, ullemi i drugima.

Allah će nagraditi autora najboljom nagradom i bit će koristi od ovoga što je napisao. Inša'Allah!

Aid G. Abdullah El-Karemi

UVOD

Hvala Allahu Jedinom, a mir i spas onome poslije koga nema više Vjerovjesnika.

Znaj, moj brate muslimanu, da je kraj svakom stvorenju (na vome svijetu) smrt. Ali je smrt i početak stvarnog i vječnog života!!!

Da, jer ti ćeš poslije smrti ući u kabur, a to je prva stanica za vječni svijet, a u tom svijetu ima svega: uživanja i patnje.

Iz kabura ide se na obračunavanje pred sudom, tako da će znati svako stvorenje svoje stanje i mjesto. Da li će njegovo mjesto biti u džennetu u kojem će biti svega, što oči nisu vidjele i uši nisu čule, niti je ljudsko srce moglo poželjeti. Ili će u vatru, neka nas sve skupa Allah dž.š. od nje sačuva.

Moj brate!

Mnogo je napisano i objavljeno knjiga odd naše ulleme, ranije i sada, o džennetu i džehennemu, i ja nisam poseban i jedini, već sam odlučio da sakupim u ovu brošuru ajeta i hadisa te mišljenje naše uvažene ulleme, kao što je šejh Muhamed Salih Usejmin, zatim šejh Muhamed Nasiruddin Albani.

Molim Allaha Uzvišenog da ovaj posao bude u Njegovo plemenito ime i da se s njom ljudi okoriste. On je dobar i plemenit Gospodar.

Ovoj brošuri dao sam ime "Iz kabura u džennet ili džehennem", a onaj ko otkrije nešto u ovoj brošuri da nije dobro neka me upozori.

A Allah dž.š. najbolje zna o svemu. Mir i spas nešem Vjerovjesniku Muhammedu sallallahu alejhi ve sellem.

Allahov rob Abdullah b. Ahmed Ali Allaf El-Gamidi

U ime Allaha, Milostivog, Samilosnog:

KADA ĆU UMRIJETI?

Ka će nam doći smrt? Ovo večer ili sutra – a moguće, a moguće i poslije heftu dana ili mjesec, a moguće da bude i poslije nekoliko mjeseci ili godina!

Ali, smrt je stvarnost i niko je ne može mimoći niti od nje pobjeći.

Allah dž.š. u Kur'anu kaže:

Svaka osoba će okusiti smrt. (El-Embija, 35)

Da li sam spreman za vječnu kuću? Da li je moj islam, moja vjera potpuna? Šta je to što kod mene manjka? U čemu sam slab? Ovo zna samo Allah dž.š., a svoja djela ću naći u knjizi otvorenoj...

Ja ne znam hoću li knjigu primiti sa lijeve ili desne strane, onoga dana kada mi se kaže:

Čitaj knjigu svoju, dosta ti je danas to što ćeš svoj račun polagati. (El-Isra, 14)

Ako mi knjiga moja bude predana sa lijeve strane, teško meni, tada ću biti stavljen u lance i okove i vartu rasplamsalu. Neka me Allah dž.š. skupa sa vama spasi od toga.

A ako mi knjiga moja bude predana sa desne strane, moje prebivalište bit će džennet i imat ću susret sa našim Gospodarom u društvu sa Vjerovjenmicima, iskrenim vjernicima i šehidima u lijepim i mirisnim odajama dženneta.

Pa zašto da se ne trudim i ne pripremam za Dan obračuna i nagrade? A ono što znamo, naše mjesto će biti ili sa stanovnicima dženneta ili džehennema. Da li nam se naređuje poseban napor i trud?

Svakako Allah Uzvišeni kaže:

I onima što vam je potrebno za put, snadbijte se. (Al-Bekara, 197)

Ja tvrdim da smrt neće nikoga izostaviti i da će ona doći u određeno vrijeme koje ne možemo ubrzati niti usporiti. Allah Uzvišeni kaže:

Mi određujemo dan kad će ko od vas umrijeti iniko Nas ne može spriječiti. (Al-Wakia, 60)

Bojim se trenutka kada mi dođe sluga pokorni, onaj koji razdvaja ljude od života, bojim se svojih grijeha i slabosti.

KA POKAJANJU

Braćo moja!

Put kajanja je jedan od načina i puteva koji vode Allahovom dž.š. zadovoljstvu i tako ostaje uvijek.

Svima nam je poznato da su vrata kajanja "Tevba" otvorena, a ruka Milostivog je otvorena za one koji se kaju, noću i danju.

A zašto da se uzdizemo i oholimo? Dokle, da nam srca ostaju kruta? A Allah dž.š. u svojoj knjizi poziva nas na Tevbu i kajanje:

O vi koji vjerujete, učinite pokajanje Allahu iskreno, da bi Gospodar vaš preko ružnih postupaka vaših prešao i da bi vas u Džennetske bašće, kroz koje će rijeke teći, uveo, na Dan kojem Allah neće osramotiti Vjerovjesnika i sve koji su zajedno s njim vjerovali; svjetlo njihovo će ići ispred njih i njihove desne strane. Gospodaru naš – govorit će oni – učini potpunim svjetlo naše i oprostí nam jer Ti, doista, sve možeš. (At-tahrim, 8)

Sigurno je da će neprijatelj čovjeka (šejtan) učvršćivati na putu zla kroz igru i zabavu sve dok čovjek potpuno ne uplovi u grijeh, ali kakvo će biti njegovo stanje kada dođe Melek smrti?

Pogledajmo šta je došlo u Allahovoj dž.š. knjizi i Sunnetu Njegovog Vjerovjesnika a.s. gdje se obećaje lijepa nagrada dobročiniteljima, a kazna grijeshnicima.

KAKO SE UZIMAJU DUŠE?

U Kur'anu je navedeno i opisano stanje vjernika u času odvajanja duše od tijela, a o tome nas je obavijestio i plemeniti Poslanik Muhammed a.s. a on ne govori po hiru svome. Allah Uzvišeni kaže:

Vjernicima meleki dođu u lijepom izgledu i obraduju ih lijepim vijestima.

Allah Uzvišeni kaže:

Onima koji govore: Gospodar naš je Allah, pa poslije ostanu pri tome – dolaze meleki: Ne bojte se i ne žalostite se, radujte se džennetu koji vam je obećan. Mi smo zaštitnici vaši u životu na ovom svijetu, a i na onom; u njemu ćete imati sve ono što duše vaše zažele, i što god zatražite – imaćete. Bićete počašćeni od Onoga koji prašta i koji je Milostiv. (Fussilat, 30, 31, 32).

A nevjernicima i pokvarenjacima će govoriti obrnuto:

A da si samo vidio kad su meleki nevjernicima duše uzimali i po licima ih njihovim i straga udarali: Iskusite ptanju u ognju. To je za ono što ste rukama svojim pripremili, jer Allah nije nepravedan robovima Svojim! (Al-Anfal, 50, 51).

Istina, ovaj ajet je objavljen povodom nevjernika koji su učestovali u bitci na Bedru. Ali, Ibn Kesir u svome tefsiru kaže da su ove Allahove dž.š. riječi opšteg značenja i da se odnose na sve nevjernike. U prilog ovome ima dosta dokaza.

Mnogo je ajeta koji govore o načinu odlaska duše iz tijela, kod vjernika na blag i lijep način, a kod nevjernika oštro i grubo. O ovome govore brojni hadisi. U hadisu koji se prenosi od Bera'e b. Aziba šire se objašnjava ova tema, a govori i o životu poslije smrti (u Berzabu), a to je faza između zemaljske smrti i proživljenja.

Obratimo pažnju na stanje kod vjernika i nevjernika u fazi života u Berzehu. Prva stanica ka Ahiretu jeste kabur, grob. Bera'e b. Azib prenosi hadis:

“Izišli smo sa Vjerovjesnikom a.s. da klanjamo dženzu nekom čovjeku, od Ensarija. Približili smo se kaburu, pa pošto je tijelo spuštено u mezar, Allahov Poslanik a.s. je sjeo pored njega, okrenuši se u pravcu Kible, a i mi smo posjedali oko njega. Bili smo mirni kao da nam je na glavama ptica. U svojoj ruci je imao štap s kojim je kuckao po zemlji. Ponekad bi gledao u nebo, a zatim u zemlju, svoj pogled je dizao prema gore i spuštao. Zatim reče: “Utječite se Allahu od kaburskih kazni”. To je rekao dva ili tri puta, a zatim je izgovorio tri puta: “Moj Allahu, ja se utječem Tebi od kaburskih kazni i iskušenja”, I dodao: “Zaista vjernik, rob Allahov kad napušta ovaj svijet i ide na buduću dođu mu meleki sa visine, bijela izgleda u sjaju kao Sunce, sa sobom nose džennetsku odjeću i džennetski miris. Približe mu se tako da ih može vidjeti. Zatim dođe melek smrti i sjedne pored njegove glave, pa kaže: “O Dobra dušo”, a u drugoj verziji “o smirena dušo, idi oprost svoga Gospodara i Njegovom zadovoljstvu”. Duša zatim napušta svoje tijelo poput kapljice koja klizi sa svoga mjesta. Zatim je prihvataju”, a u drugoj predaji “pa kad duša napusti tijelo blagosivaju ga meleki svi, na nebu i na zemlji. Potom mu se otvaraju nebeska vrata I svu čuvari tih vrata mole se Allahu za njegovu dušu. Meleki je prihvataju ne odvajaju se od nje ni jednog trena, sve dok je ne postave u haljine (kafine) i miris. O tome govore sljedeće Allahove riječi:

A kad nekom od vas smrt dođe izaslanici Naši mu bez oklijevanja dušu uzimaju. (En-Am, 61)

“Od nje se proširi najljepši miris kakvog na Zemlji nema, potom se, noseći je, penju u visine. Kad prođu pored grupe meleka svi upitaju: “Čija je ovo plemenita duša?” A meleki odgovaraju: “To je taj i taj”, I tad spomenu njegovo najljepše ime s kojim su ga ljudi zvali na zemlji. Tako biva sve dok ne pređu zemaljsko nebo, i zatraže dozvolu za prolazak, pošto im se dozvoli idu dalje prema nebu koje slijedi. Tako biva sve dok ne dođu do sedmog neba. Allah Uzvišeni tada kaže:

Pišite Moga roba u knjigu velikana. Uistinu, knjiga čestitih je u Ilijunu, a znaš li ti šta je Ilijun? (Mutaffifun, 18,19).

I on bude upisan u knjigu velikana, a potom im se naredi: “Vratite mog roba na zemlju jer Ja sam ljude stvorio od zemlje, u nju će ih ponovo vratiti, a iz nje će biti proživljeni i drugi put”.

Zatim se njegova duša vrati u tijelo i tada čuje odjeke obuće svojih drugova kako napuštaju mezarje.

Tada mu dođu dva snažna meleka koji ga počnu ispitivati: “Ko ti je Gospodar” A on će odgovoriti: “Moj Gospodar je Allah”. Koja je tvoja vjera?” – oni će ponovo pitati, a on će reći: “Moja vjera je islam”, “a ko je onaj čovjek koji je vama poslan?” – upitat će oni a on će reći: “On je Allah Poslanik”.

Njihv dalji razgovor će teći na sljedeći način: “Kakvo ti je djelo?” On će odgovoriti: “Čitao sam Allahovu knjigu i vjerovao u ono što tamo piše”. Zatim će ga stegnuti i ponovo pitati: “Ko ti je Gospodar? Koje si vjere? Ko ti je Poslanik? – I ovo će biti posljednje kabursko iskušenje s koji će biti izložen vjernik.

U ovome su skladu Allahove riječi:

Allah će vjernike postojanom riječju učvrstiti i na ovome i na onom svijetu. (Ibrahim, 27).

A on će reći: “Moj Gospodar je Allah, moja je vjera Islam, moj Poslanik je Muhammed a.s.” a zatim će doći glas sa visine: “istinu je rekao Moj rob, pripremite njemu mjesto u Džennetu, uputite ga u Džennet i otvorite Džennetska vrata”. Do njega će doprijeti džennetski lijep i ugodan miris, a kabur će se proširiti koliko

njegove oči mogu vidjeti. Zatim će mu doći čovjek lijepa izgleda, u lijepoj odjeći, miris lijep i njega će udarati, I reći će: “Raduj se svojoj sreći, Allahovom zadovoljstvu i Džennetu punom blagodati. Ovo je dan koji ti je obećan”. A on će u radosti i sreći upitati: “Allah te nagradio, a ko si ti što mi donosiš ovo dobro?”, a on će reći: “Ja sam tvoje dobro djelo što si ga činio”.

“Bogami, ja sam to činio sa željom da postignem Allahovo zadovoljstvo izbjegavajući grijeh. Allah neka te nagradi”, reče on. Zatim će otvoriti džennestksa i džehennemaska vrata. Zatim će mu se pokazati mjesto u vatri i reći: “Ovo ti je bilo predviđeno boravište, pa ti ga je Allah zamjenio mjestom u džennetu”. Pošto pogleda u džennet reći će: “Moj Gospodaru, ubrzaj Sudnji dan da bi se susreo sa svojom porodicom i imetkom”.

A nevjernik (u drugom hadisu se kaže griješnik), kada nepušta ovaj svijet i putuje za buduću, dođu mu sa neba meleki, grubi i strašni, crnog izgleda, sa sobom nose platno od kostrijeti. Približe mu se tako da ih može vidjeti. A zatim će doći melek smrti i sjesti kod njegove glave i reći: “O prljava dušo izlazi, idi, Allah je srdit na tebe i ljut”. Zatim će njegova duša napustiti tijelo uz veliku muku, kao što se vruć ožeg vadi iz vlažne vune, kidajuće vene i živce, proklinju ga meleki i stanovnici neba. Njemu se zatvaraju nebeska vrata, a čuvari tih vrata mole Allaha dž.š. da im ne šalje takvu dušu.

Zatim je prihvataju ona dva meleka u svoje ruke i ne puštaju je nijednog trena, sve dok je ne postave na platno od kostrijeti. Tada se osjeti smrad kakvog nema na zemlji, i zatim se dižu u visine. Kada prođu pored grupe meleka svaka od njih upita: “Kakva li je ovo pokvarena duša?” Njima se odgovara: “To je taj i taj” – I spomenu njegovo naružnije ime s kojim su ga zvali na zemlji. Tako se događa sve dok ne dođu do kapije prvog neba i zatraže dozvolu, ali vrata im se neće otvoriti”. Zatim je Poslanik proučio: “Njima se nebeska vrata neće otvoriti i prije će uže kroz iglene uši proći nego će oni u džennet ući”.

Allah će tada reći: “Pišite ga u knjigu poniženih, a zatim ga vratite na zemlju, jer Ja sam rekao da Sam ljude od zemlje stvorio, da ih u zemlju vraćam i da ću ih ponovo iz zemlje proživjeti”.

Duša njegova bit će potjerana sa neba i spojiti će se sa tijelom, zatim je izgovorio sljedeće riječi:

A onaj ko bude smatrao da Allahu ima iko ravan, biće kao onaj koji je s neba pao ikoga su ptice razgrabile, ili kao onaj kojeg je vjetar u daleki predio odnio. (El-Hadždž, 31)

Pošto mu se duša vrati u tijelo, on čuje odjeke koraka onih koji odlaze. Zatim mu dođu dva meleka strašnog izgleda, podignu ga i počnu ispitivati: “Ko ti je Gospodar?” a on će reći: “Ah, ah, ne znam”, a meleki će reći: “Koje si vjere?” a on će reći: “Ah, ah, ne znam”, ponovo će oni pitati: “Šta kažeš za čovjeka koji vam je poslan”, ne spominjući njegovo ime, neko će reći “Muhammed” “Ah, ah, ne znam”, odgovorit će on, “ali sam čuo ljude da su o tome govorili.” Oni će tada reći: “Ne znaš i nisi htio da znaš”, glas sa visine će povikati: “Laže on, pripremite mu mjesto u džehennemu, otvorite vrata njegova, neka do njega dopre vrućina džehennemaska i smrad”, Kabur će se stisnuti tako da će kosti mimo kosti prolaziti.

Pojavit će se čovjek ružnog i strašnog izgleda, u ružnoj odjeći, smrad će iz njega udarati, i reći će mu: “Teško tebi sa tvojiim zlom, ovo je dan koji ti je obećan”. On će povikati: “A ko si ti što mi donosiš ovu strašnu vijest?” A on će reći: “Ja sam tvoje loše djelo. Bogami, kad god si uradio loše djelo ono te je udaljilo od pokornosti Allahu, a ubrzalo tvoj put ka neposlušnosti, i Allah te je kaznio.”

Zatim će mu dovesti čovjeka koji je slijep, gluh i nijem, u ruci će imati kandžiju od željeza. Kad s njom udari u brdo, pretvori ga u prašinu. Udarit će ga tako da će od njega ostati samo prašina. Zatim će ga Allah povratiti u prvobitno stanje, ovaj će ga udariti drugi put. On će tada jaukati, tako da će ga čuti sveosim ljudi i džina. Zatim će mu otvoriti vrata džehennema i propremi ležaj od vatre. On će tada povikati: “Moj Allahu, odgodi Sudnji dan!”

DUŠA VJERNIKA I DUŠA NEVJERNIKA

Ebu Hurejre, Allah je s njim zadovoljan, kaže da je Poslanik a.s. rekao: “Zaista kod bolesnika su prisutni meleki i u času smrti, ako je čovjek dobar, oni kažu: “Izađi, o dobra dušo, ti si bila u dobrom tijelu, idi pohvaljena, raduj se ljepotom i mirisom, Tvoj Gospodar nije na tebe srdit”. Tako joj govori sve dok duša ne napusti tijelo. Zatim je nose u nebeske visine i zatreže prolaz (od meleka), koji pitaju: “Ko je ovo?” A oni odgovore: “Taj i taj”, zatim kažu: “Dobro došla lijepa dušo. Bila si u dobrom tijelu. Ulazi pohvaljena i raduj se ljepoti i mirisu, Gospodar nije na tebe ljut”. Tako govore sve dok ne dođu do visine gdje se nalazi Allahovo prijestolje.

A kada bude loš čovjek, za njega kažu: “Izlazi, prljava dušo, idi pokuđeno, čeka te uzavrela vatra I smrad”. Posljenje što će mu se ukazati jesu žene. Tako će mu govoriti sve dok se duša ne odvoji od tijela.

Zatim će s njom krenuti u nebeske visine, tražit će dozvolu za ulazak, čuvari kapija će pitati: “Ko je ovaj?” a meleki će reći: “To je taj i taj”. Odgovorit će čuvari: “Nema prijema toj prljavoj duši, što je bila u prljavom tijelu. Vрати se pokuđena, tebi se neće otvoriti vrata”. Zatim će se duša vratiti sa visine i spustiti u kabur”.

KABURSKA TJESKOBA

Od Ibn Omera, Allah je s njim zadovoljan, se prenosi da je Resulullah a.s. rekao: “Kaburska tjeskoba je stvarnost. Da je iko mogao to zaobići bio bi to Sad b. Muaz”: Ovaj hadis prenosi Ahmed u Musnedu, sa vjerodostojnim senedom.

Ima mnogo hadisa o ovome i oni su poznati. Govore kako niko neće zaobići kabursku tjeskobu, pa čak ni djeca.

Od Enesa, Allah sa njim je zadovoljan, se prenosi da je Poslanik a.s. rekao: “Da je iko prošao i izbjegao kabursku tjeskobu bio bi to ovaj dječak”, tj. Sad b. Muaz.

KABURSKA ISKUŠENJA

Musliman je obavezan vjerovati u istinitost i postojanje kaburskih iskušenja, bez pogovora i diskusije o kakvoći. Vjerovati samo onako kao što nas je o tome obavijestio Allahov Poslanik a.s.

Ali radi onih koji sumnjaju navešćemo primjer čovjeka kada spava i sanja. On tada može da osjeća sreću i zadovoljstvo.

On sve to doživljava u stanju dok spava, njegovo tijelo je ispruženo, oči zatvorene, a kako onda da ne povjerujemo u ono što nas Allahov Poslanik a.s. obavještavaju o kaburskim iskušenjima.

Majka muslimana Aiša r.a. kaže:

“Došle su kod mene dvije starice židovkinje iz Medine, i rekle su mi: “Zaista stanovnici kabura biće podvrgnuti kaznama, a ja se nisam složila s tim, kaže Aiša r.a., pa su one otišle. Zatim je došao Allahov Poslanik a.s. i ja sam ga upitala: “O Allahov Poslanice, dvije starice jevrejke iz Medine bile su kod mene. One tvrde da će ljudi u kaburu imati poteškoća”, a Poslanik a.s. je rekao: “Istinu su govorile, ljudi će biti podvrgnuti kaburskim iskušenjima tako da će i životinje na zemlji čuti”. “Ja sam”, kaže Aiša r.a., “vidjela Poslanika a.s. kako se poslije namaza utječe od kaburskih iskušenja”. (Prenosi Muslim).

A Esmā, kćerka Ebu Bekra r.a. kaže: “Ustao je Poslanik a.s. da održi jedan govor, pa je spomenuo kaburska iskušenja s kojim će ljudi biti iskušavani, pa kad je govorio o tome muslimani su to uzbuđljivo pratili”. (Prenosi Buharija).

OPIS KABURSKIH ISKUŠENJA

Ranije smo istakli u hadisu od Bera'e b. Aziba kako se vjerniku pripremi ugodan boravak i pogled na džennet, zatim kako mu se otvore vrata dženneta iz kojeg dostiže lijep i ugodan miris. Kabur se proširi toliko koliko ljudsko oko može vidjeti, a njegova djela koja je na zemlji radio predstave mu se u liku čovjeka lijepog igleda i nošnje koji mu donese radosnu vijest. Zatim mu se pokaže mjesto u džehennemu koje mu je bilo pripremljeno da je bio grijehnik.

Saznali smo takođe da se nevjerniku ili grešniku pripremi mjesto u džehennemu i da mu se otvore džehennemska vrata iz kojeg se pojavi velika vrućina i smrad. Zatim se kabur stisne tako da njegove kosti mimo kosti prolaze. Tada mu se pojave njegova loša djela u liku ružnog čovjeka i od dijela iz kojeg smrad udara. On mu donese ružne vijesti. Zatim mu se pojavi, gluh i nijem čovjek u čijoj ruci je gvozdeni hmalj, kada bi se njim udario u brdo petvorilo bi se u prašinu.

Ovome još možemo dodati hadis gdje Allahov Poslanik a.s. kaže: “Kada neko od vas umre pokaže mu se mjesto jutrom i večerom; ako je od stanovnika dženneta mjesto u džennetu, a ako je od nevjernika mjesto u džehennemu. Tada mu se rekne: “Ovo će ti biti tvoje mjesto kada te Allah proživi na Sudnjem danu”. (Prenosi ga Buharija i Muslim).

UZROCI KABURSKIH ISKUŠENJA

Postupci koji uzrokuju kaburske kazne nabrojao je onaj koji istinu kazuje u vjerodostojnim hadisima. Ti postupci su slijedeći:

1. nepažnja od mokraće,
2. ogovaranje,
3. pretjerivanje

4. odbacivanje Kur'ana (ne pridržavanje Kur'anskih principa),
5. prostitucija
6. jedenja kamate.

A što se tiče hadisa koji govore o kažnjavanju izvršioca ovih djela navesti ćemo slijedeće:

Od Ibn Abbasa r.a. prenosi se da je rekao: "Vjerovjesnik je prošao pored dva kabura ih rekao: "Oni su sada u velikim mukama, ali ne zbog krupnih stvari zatim reče: "Svakako", što se tiče jednog od njih volio je klevetanje, a drugi se nije pazio prskanja mokraće. Zatim je uzeo sirovu granu, slamio je u dva dijela i posadio pored ova dva kabura i rekao: "Neka im se olakšaju tegobe bar dok su ove grane ovdje". (Prenosi Buharija i Muslim).

Abdullah b. Amr kaže:

"Bio neki čovjek kod Vjerovjesnika a.s. koji se zvao Kerkere, pa je umro. Poslanik a.s. je za njega rekao: "On je u vatri. Neki ljudi su otišli da se o njemu raspitaju i vidjeli su da je njegova cijena bila visoka (kod ljudi)". (Prenosi Buharija).

Semure b. Džendub kaže:

"Božiji Poslanik a.s. pošto je klanjao namaz okrenuo je svoje lice prema nama i tada je rekao: "Ko je od vas nešto noćas sanjao?" Pa ako je neko sanjao pričao bi, a on bi dodao: "Mašallah, što Allah hoće to biće". Tako jedan dan upitan: "Ko je od vas nešto sanjao?" Mi smo rekli: "Nije niko". A on tada reče: "Ja sam sinoć sanjao dva čovjeka kako dođu k meni, pa su uzeli moju ruku i izveli me u časnu zemlju. Vidio sam tamo jednog čovjeka kako sjedi, a jedan stoji u ruci je držao kuku od željeza". Neko od ashaba je spomenuo od Musa'a da je ta željezna kuka bila ugrađena u obraz i da je dostigla daljinom do zatiljka. Zatim je uradio sa drugom kvakom isto što i sa prvom, pa je onda druga potiskivala prvu.

Rekao sam: "Sta je ovo?" Rekli su mi: "Produži dalje". Pa samo produžili i stigli smo do čovjeka koji je ležao ispružen na leđima, a drugi je stajao na glavi, a ispred je bilo kamenje ili pijesak koje ga je probadalo. Kada ga udari zakotrlja se kroz kamenje. Zatim ode do njega da bi ga vratio na isto, pa pošto dođe ponovo zauze isti položaj. Zatim ga ponovo udari, a ja samo upitao: "Ko je ovo?" Rekoše mi: "Idi dalje", nastavili smo i stigli do neke provalije koja je na početku bila tijesna sa uskim ulazom, a dalje se jama širila. Na dnu jame vidjela se vatra. U njoj su ljudi i žene pokušavali da izađu, stignu do izlaza, uzmu malo života i ponovo se vrate u vatru. Rekao sam: "Sta je ovo?" A oni meni rekoše: "Produži dalje". Mi smo produžili došli smo do rijeke od krvi, u njoj je stajao neki čovjek na sredini, u ruci je imao kamen.

Jezi i Velid b Demir od Demir b. Hazima kaže: "Na obali rijeke stajao je drugi čovjek, pa kada onaj pokuša da izađe onaj ga gađa kamenjem u usta i vrati ga odakle je i pošao i tako se ponavljalo".

Rekao sam: "Šta je ovo?" A oni meni odgovoriše: "Produži dalje". Mi smo nastavili put i došli do zelene bašče u kojoj je ogromno stablo. U korijenu stabla vidio sam starog čovjeka i malu djecu. Pored drveta neki čovjek potpaljuje vatru. Mene su podigli visoko na drvo, a zatim smo ušli u lijepu kuću kakvu do tada nisam vidio. U njoj smo vidjeli stare i mlade ljude. Rekao sam: "Hoćete li me ove noći obavijestiti o onome što sam vidio putujući sa vama?" Rekli su: "Da".

"Onaj čovjek što si ga vidio sa željeznom kukuom, to je lažac koji je lagao i čija se laž širila zemljom. Tako će on ostati sve do Sudnjeg dana.

A onaj što na glavi stoji to je čovjek koji je poznao "Kur'an", ali nije živio kako Kur'an nalaže, i on će tako ostati do Sudnjeg dana. A one što si vidio u jami to su oni što su činili blud. Čovjek koji je bio u rijeci, to je onaj što je jeo kamatu. A čovjek star u haladu onoga stabla, to je Ibrahim a.s., a djeca oko njega to su pokoljenja poslije njega. A čovjek koji potpaljuje vatru, to je melek, čuvar vatre. A kuća u koju si ušao, to je kuća vjernika, a odaja koja je najljepša ona je za šehide. A ja koji sam te pratio, ja sam Džibril, a ovo pored mene je Mikail. Podigni svoju glavu, "a kada sam to uradio vidio sam oblak, rekli su mi: "To je tvoj stan". Rekao sam: "Dozvolite mi da uđem tamo". Rekoše oni: "Tebi je ostalo života još na zemlji, a kada dovršiš svoj život ući ćeš u svoj stan". (Prenosi ga Buharija).

SUDNJI DAN

Puhanje u rog:

Allah u Kur'anu kaže:

I u rog će se puhnuti, i umrijet će oni na nebesima i oni na zemlji, ostaće samo oni koje bude Allah odabrao; poslije će se u rog po drugi put puhnuti i oni će, ustati i čekati. (Ez-Zumez 68)

Kada dođe taj dan i kada se puhne u rog, život na zemlji i nebesima će stati osim ako Allah drugačije ne odredi. To je trenutak koji niko ne može zaustaviti osim Allaha.

Alejhisselam je rekao:

“Sudnji čas će nastupiti iznenada. Trgovci će ostaviti svoju trgovinu, neće pazariti, neće uspjeti robu svoju sakupiti. Sudnji čas će nastupiti tako da će čovjek napustiti mlijeko koje nosio radi sebe. Žedan će oko bunara hodati, a neće se moći napiti, gladan će kašiku hrane nositi ka ustima i neće uspjeti da je pojede”. (Buharija).

A Ebu Hurejre kaže da je Poslanik a.s. rekao: “Onaj što je zadužen da pune u rog, čeka spreman od trenutka zaduženja, gleda u ARŠ, Allahovo prijestolje, bojeći se da mu ne dođe naredba, a on da bude nespreman. Njegove oči su kao blistave zvijezde.” (Hakim).

Iz ovih hadisa razumijemo da je puhanje u rog blizu i da može u svakom momentu nastupiti. Naređeno nam je da u tom času kažemo: “Nama je dovoljan Allah, On je najbolji zaštitnik, na našeg Gospodara se oslanjamo.” (Silsilet-El-Hadisi Sahih; 3:66)

KADA ĆE NASTUPITI SUDNJI DAN

Sudnji dan će se dogoditi jednog petka. Hadis kojio govori o ovome prenosi Muslim od Ebu Hurejre u kojem kaže da je Poslanik a.s. rekao: “Najbolji dan u kojem sunce izlazi je petak. U njemu je stvoren Adem a.s. na taj dan je ušao u džennet I izašao iz njega, a i Sudnji dan će se dogoditi petkom.” (Miškatu Mesabih; 1:427).

Niko ne zna kada će se dogoditi smak svijeta osim Allah Uzvišeni.

PUHANJE U ROG PO DRUGI PUT

U Kur'anu se kaže:

I u rog će se puhnuti, i umrijet će oni na nebesima i oni na zemlji, ostaće samo oni koje bude Allah odabrao; poslije će se u rugo po drugi put puhnuti i oni će, odjednom, ustati i čekati. (Ez-Zumz; 68)

Prvo puhanje u rog je znak za nestanak života na zemlji, odnosno smrt.

A drugo puhanje je znak za život i ponovo proživljenje. Ebu Hurejre r.a. prenosi hadis koji govori o ova dva događaja. U hadisu se kaže: “Između dva puhanja u rog preći će “četrdeset”. Rekli smo “O Ebu Hurejre: “Je li četrdeset dana”? Rekao je: “Ne znam”. “Je li četrdeset mjeseci? “Ne znam”. “Je li četrdeset godina”? upitali smo, a on je rekao “Ne znam”. (Prenosi Buharija).

KAKO ĆE SE DOGODITI PROŽIVLJENJE

Allah Uzvišeni kaže:

I puhnuće se u rog, pa će oni iz grobova prema Gospodaru svome pohrliti, govoreći: “Teško nama! Ko nas iz naših grobova oživi”? Eto ostvaruje se prijetnja Milostivog, Poslanici su istinu govorili! Biće to samo jedan glas i oni će se svi pred Nama obreti. Danas se nikome nepravda neće učiniti i vi ćete, prema onim kako ste radili, nagrađeni biti.

Preneseno je i u hadisu da Allah dž.š. spušta sa neba kišu pomoću koje niče bilje, a i ljudi imaju od nje koristi. U Buharinom i Muslimovom Sahihu od Ebu Hurejre se prenosi da je Allahov Poslanik a.s. rekao: “Između dva puhanja u rog. Proći će četrdeset (prenosilac nije zabilježio da li je Poslanik a.s. rekao četrdeset dana ili godina). Zatim će sa neba pasti kiša i život će ponovo početi kao što poslije kiše niče povrće, a i čovjek nije ništa drugo do živo biće, u njemu ima dio jedan iz kojeg će biti proživljen na Sudnjem danu.”

Ovo potvrđuju Allahove dž.š. riječi:

Allah šalje vjetrove koji pokreću oblake, a Mi ih onda u mrtve predjele upravljamo i njima zemlju oživljavamo koja je mrtva bila, takvo će biti i oživljenje. (Fatir 9)

Obratite pažnju na sličnost o oživljavanju zemlje i ponovog proživljenja. O tome govori I sljedeći ajet:

On je taj koji šalje vjetrove kao radosnu vijest milosti Svoje, a kad Oni pokrenu teške oblake, Mi ih prema mrtvom predjelu otjeramo, pa na njegov kišu spustimo i učinimo da uz njenu pomoć rastu plodov svakovrsni, isto ćemo tako mrtve oživjeti, opametite se. (Al-Araf57)

Prvi koji će biti proživljeni iz svoga kabura bit će Poslanik Muhammed a.s. U Muslimovom Sahihu od Ebu Hurejre r.a. se prenosi da je Allahov Poslanik a.s. rekao: “Ja sam prvak među Ademovim a.s. potomstvom na Sudnjem danu i prvi ću biti proživljen i prvi posljednji koji će imati pravo na Šefa'at (zauzimanje kod Allaha dž.š. za drugog)”.

NIKO NE MOŽE IZBJEĆI SUDNJI DAN

Allah dž.š. kaže:

Ta svi će oni, i oni na nebesima i oni na zemlji, kao robovi od Milostivog tražiti utočište! On ih je sve zapamtio i tačno izbrojao, i svi će Mu na Sudnjem danu doći pojedinačno”. (Merjem 93,94,95).

Uzvišeni je rekao i ovo:

A na dan kada planine uklonimo, i kad vidiš Zemlju ugoljenu, a njih smo već sakupili, ni jednog nismo izostavili.” (Kehf 47).

Allah dž.š. je rekao:

Ma gdje bili, Allah će vas sve sabrati – Allah zaista sve može.” (Bekara 148).

Bit će proživljene i sve vrste životinja i stoka i ptice i druge. Allah dž.š. takođe u Kur'anu kaže:

Sve životinje koje po zemlji hode i sve ptice koje na krilima svojim lete, svjetovi su poput vas – u Knjizi Mi nismo ništa izostavili, i sakupiće se poslije pred Gospodarom svojim.” (Al-Anam38).

Allah dž.š. kaže:

I kada se dvilje životinje saberu. (Tekvir 5)

KAKVI ĆEMO BITI PROŽIVLJENI?

Na Sudnjem danu će ljudi biti proživljeni kao što su od majke rođeni.

Buharija i Muslim prenose hadis od Ibn Abbasa r.a. da je Allahov Poslanik a.s. rekao:

“Vi ćete biti proživljeni”. A zatim je citirao ajet: Onoga dana kada smotamo nebesa kao što se smota list papira za pisanje, onako kako smo prvi put iz ništa stvorili, tako ćemo ponovo iz ništa stvoriti, to je obećanje naše. Mi smo doista kadri to učiniti. (El-Enbija 104).

STRAHOTE SUDNJEG DANA

Mnogo je Kur'anskih ajeta koji govore i objašnjavaju stanje Sudnjeg dana, koji će biti veliko iznenađenje posebno za nevjernike, a i za druge ljude. Toga dana neće koristiti kajanje za učinjene grijeha. Toga dana neće koristiti ni imetak niti sinovi.

Toga dana će prijatelj od prijatelja bježati, roditelj od djece. Najbolji i najupečatljiviji opis ovoga stanje dao je Allah dž.š. u Kur'anu, kao što je ajet:

O ljudi, Gospodara svoga bojte se! Zaista će potres kada smak svijeta nastupi, veliki događaj biti! Na dan kada doživite svaka dovilja će ono što doji zaboraviti, a svaka trudnica će svoj plod pobaciti, i ti ćeš vidjeti ljude pjanek, a oni neće pijani biti, već će tako izgledati zato što će Allahova kazna takva biti. (Al'Hadž 1,2,3).

O ljudi, bojte se Gospodara svoga i strahujte od Dana kad roditelj djetetu svome neće moći nimalo pomoći, niti će dijete moći svome roditelju pomoći! Allahova prijetnja je istinita, pa neka vas nikako život na ovom svijetu ne zavara i neka vas u Allaha šejtan ne pokoleba. (Lukman 33).

Bojte se dana kada niko ni za koga neće moći ništa učiniti, kada se ničiji zagovor neće prihvatiti, kada se ni od koga otkupa neće primiti i kada im niko neće u pomoć priteći. (Bekare 48).

U citiranim ajetima Allah dž.š. nas upozorava na oprez i podstiče na djela koja će nam koristiti i poslije smrti. Upozorava nas na dan kad će prijatelj od prijatelja bježati i brat od brata. Svako će se o sebi zabaviti.

Allah dž.š. kaže:

A kada dođe glas zagušujući na dan kada će čovjek od brata svoga pobjeći, i od majke svoje, i od oca svoga, i od druge svoje i sinova svojih, toga dana će se svaki čovjek samo o sebi brinuti. Neka lica toga Dana biće blistava, nasmijana, radosna, a na nekim licima toga Dana biće prašina, tama će ih prekrivati, to će nevjernici razvratinci biti. (Abese 33-42)

Da, moramo se pobrinuti za taj dan kada će neka lica biti svijetla i blistava, a neka će lica biti crna. Nevjernici i veliki griješnici će sve činiti da izbjegnu kaznu koja ih čeka, ali ništa im neće pomoći.

Allah dž.š. o tome kaže:

Iako će jedni druge vidjeti, nevjernik bi jedva dočekao da se od patnje toga Dana iskupi sinovima svojim i ženom svojom, i bratom svojim, porodicom svojom koja ga štiti. I svim ostalim na zemlji samo da se izbavi. (El-Mearidž 11-14)

A u suri An-Neziat se kaže:

Na dan kada se zemlja potresom zatrese, za kojim će slijediti sljedeći, srca toga dana biće unemirena, a pogledi njihovi oboreni. (An-Neziat, 6-9).

A kada dođe nevolja najveća, Dan kada se čovjek bude sjećao onoga što je radio i kad se džahennem svakome ko vidi bude ukazao, onda će onome ko bude objestan bio i život na ovom svijetu više volio Džehennem pebivalište postati sigurno. A onome koji je pred dostojanstvom Gospodara svoga strepio i dušu od progjtjeva uzdržao Džennet će boravište biti sigurno. Pitaju te o smaku svijeta: Kada će se dogoditi? Ti ne znaš, pa kako da o njemu zboriš. O njemu samo Gospodar svoj zna. Tvoja opomena će koristiti samo onome koji Ga se bude bojao, a njima će se učiniti, onoga Dana kada Ga dožive, da su samo jedno veće ili jedno jutro vjerno stali. (An-Neziat, 34-46)

Kako ćete se, ako ostanete nevjernici, sačuvati, Dana koji će djecu sjednom učiniti? Nebo će se tog dana rascjepiti, prijetnja Njegova će se ispuniti. To je doista pouka i ko hoće put ka Gospodaru svome će izabrati. (Al-Muzemmil, 17, 18, 19).

Na nama je da razmišljamo o ovim ajetima Uzvišenog Allaha koji nam objšnjava stanje i strahote Sudnjeg dana, kao i brojni hadisi Muhammeda a.s. kao pojašnjene za lakše razumijevanje. Kada bi obuhvatili sve ajete i hadise koji govore o ovome oba brošura bila bi mnogo veće. Ali nama je cilj da se nađe koristi u njoj, a poznato je da je veća korist od malo ako je trajno već od mnogo ukoliko je kratkotrajno.

OPIS DŽENNETA

(da nas Allah dž.š. učini njegovim stanovnicima)

Braćo moja!

Požurite ka oprostima vašeg Gospodara i džennetu čije je prostranstvo veće od površine nebesa i zemlje. U njemu ima što ljudsko oko nije vidjelo, niti uho čulo, niti moglo ljudsko srce poželjati.

Allah Uzvišeni kaže:

Ovakav džennet je obećan onima koji se budu Allaha bojali: vrtovi s rijekama, plodovima kojih uvijek ima is trajnom hladovinom; to će biti nagrada onima koji se budu zla klonili, a nevjernicima će kazna vatra biti. (Ar-R'ad, 35)

Za džennet koji je obećan onima koji se Allah boje – u kome su rijeke od vode neustajale i rijeke od mlijeka nepromjenjena ukusa i rijeke od vina prijatna svima koji piju, i rijeke od meda procijeđenog i gdje ima voća svakovrsnog i oprosta od Gospodara njihova – zar je to isto što ipatnja koja čeka one koji će u vatri vječno boraviti, koji će se uzavrelom vodom poжити, koja će im crijeva kidati. (Muhammed, 15).

A sve koji vjeruju i dobra djela čine obraduj džennetsim baščama kroz koje će rijeke teći; svaki put kada im se iz njih da kakav pod, oni će reći: Ono smo i prije jeli, a biće im odani samo njima slični. U njima će čiste žene imati, i u njima će vječno boraviti. (Bekara, 25).

“I blizu će im hladovina njegova biti, a plodovi njegovi će im na dohvat ruke njegove stajati.”

Služiće ih i srebrenih posuda i čaša preznih, prozirnih, prozirnih od srebra, čiju će veličinu prema željama njihovim odrediti. U njemu će iz čaše piće inbirom začinjeno piti. Služiće ih vječno mlada posluga. Da ih vidiš. Pomislio bih da su biser prosuti. (Ad-Bahr, 15-19)

U džennetu izvanrednome u kome prazne besjede neće slušati, u njemu su izvor vode koje teku, u njemu su i darovi skupocjeni, i pehari postavljeni i jastuci poređani i ćilimi rašireni. (El-Gašijeh, 10-16)

Allah će sigurno uvesti u džennetske bašče, kroz koje će rijeke teći, u njima će se narukvicama od zlata, i biserom kititi, a dojeća će im svilena biti. (El-Hadž, 23)

U njima će biti sve one koje preda se gledaju, one koje prije njih ni čovjek ni džin nije dodirnuo. (El-Rahman, 56-68).

U njima će biti ljepotica naravi divnih, pa koju blagodat Gospodara svoga poričete? Hurija u šatorima skrivenih. (El-Rahman, 70-72).

Oni će biti naslonjeni na uzglavlja zelena, prekrivena ćilimima čarobnim i prekrasnim. (El-Rahman, 76).

Naslonjeni na divanima oni u njemu ni žegu ni zimu neće osjetiti. (Ad-Dahr, 13)

Na njima će biti odijela od tanke zelene svile, i od teške svile, nakićeni narukvicama od srebre i daće im Gospodar njihov da piju čisto piće. (Ad-Dahr, 21).

A oni koji su se Allaha bojali oni će na sigurnom mjestu biti, ispred bašča i izvora u dibu i kadifu obučeni, jedni prema drugima eto tako će biti i Mi ćemo ih hurijama krupnih očiju ženiti, u njima će moći

bezbjednok, koju hoće vrstu voća tražiti. U njima poslije obe prve smrti više neće dolaziti, i On će ih patnje i ognja sačuvati. (Duhan, 51-56)

Uđite u džennet, vi i žene radosni, oni će biti služeni iz posuda i čaša od zlata, u njemu će biti sve što duše zažele i čime se oči naslađuju i u njemu ćete vječno boraviti. (Zuhruf, 70-71).

I niko ne zna kakva ih kao nagrada za ono što su činili skrivene radosti čekaju. (Sedžda, 12).

One koji čine dobra djela čeka nagrada I više od toga. Lica njihova neće tama i sjeta prikrivati, oni će stanovnici dženneta biti u njima će vječno boraviti. (Junus, 26)

U ovome posljednjem ajetu riječ "El-Husna" znači džennet jer nema boljeg i stana od njega, a riječ "Zijade" što znači nešto više znači gledanje Allahovog lica plemenitog, neka nas Allah nagradi tom nagradom i počasti.

Ima mnogo ajeta koji govore o opisu dženneta, zatim njegovim ljepotama i zadovoljstvu, a ima I hadisa koji se prenose os Allahavog Poslanika a.s. koji govore o tome.

Ebu Hurejre r.a. je rekao:

"Rekli smo: O Allahov Poslaniče! Pričaj nam nešto o džennetu i njegovoj konstrukciji, a on je rekao: "Njegovi zidovi su od zlata i srebra, a stast građe od miska, kamenje je od bisera, dragog kamenja. Zemlja je mirisna, Ko u njega uđe osjetiće svu ljepotu i neće osjećati tugu. Trajno će živjeti i neće umirati. Njegova odjeća se neće mijenjati niti će njegova mladost prolaziti." (Prenosi ga Ahmed i Tirmizi).

Utbe b. Gazvan r.a. kaže da je Poslanik a.s. držao govor, i prvo se zahvalio Allahu Uzvišenom, a potom rekao:

"Zaista je ovaj svijet ispunjen suprotnostima (dobro i zlo), a od njega će ostati kapljica vode kao u dnu posude, koju bi svako da iscjedi. Vi ćete sigurno napustiti ovaj prolazni svijet i otići na svijet koji vječno traje. Pa idite sa dobrim djelima. A nama je rečeno da je džennet prostran, tako da od odaje do odaje ima udaljenosti putavanja 40 godina. Nastupit će sigurno dan koji će biti ispunjen velikim događajem". (Prenosi ga Muslim).

Sehl b. Sad r.a. kaže da je Allahov Poslanik a.s. rekao:

"Džennet ima osmera vrata, jedna od njih se zovu "Rejjan" na koja će ulaziti samao postači". (Mutefekun alejhi).

Usame b. Zjed r.a. kaže da je Poslanik a.s. rekao:

"Zar da ne požurimo džennetu kojem nema ništa slično, on je tako mi Gospodara Kabe svjetlost blistava, i miris koji ugodno djeluje, dvorac sagrađeni, u njemu su rijeke pružene, plodovi raznovrsni, čestite i lijepe žene, ukrasni mnogobrojni, mjesta i položaji trajnog karaktera, kuća mira, voća, povrća, visoki položaj i brojne ugodnosti visokog ranga. Ashabi su upitali: "A Allahov Poslaniče! Dali smo mi na tom putu, a on je rekao: "Recite: "Ako Bog da", pa su rekli: "Ako Bog da". (Prenosi ga Ibn Madže, Bejheki i Ibn Hibban u svome Sahihu).

Ebu Seid El-Hudri r.a. kaže da je Poslanik a.s. rekao:

"U džennetu ima stotinu predjela (oblasti), kada bi se svi ljudi smjestili u jedan njegov dio ne bi ga popunili." (Prenosi ga Ahmed).

Ebu Hurejre r.a. kaže da je Poslanik a.s. rekao:

"U džennetu ima stotinu katova koje je Allah obećao za mudžahide koji se bore na Njegovom putu. Prostor između dva kata je kao prostor između nebesa i zemlje. Ako tražite od Allaha džennet onda molite Ga za Firdeus, a to je središte, odnosno najviši nivo dženneta. Odatle izvire džennetske rijeke, iznad toga je Allahovo prijestolje "Arš". (Brenosi ga Buharija).

Ebu Sid El-Hudri r.a. prenosi i ovu predaju:

"Stanovnici dženneta će gledati jedni u druge u sobama iznad njih kao što se svijetleća zvijezda vidi pred slabe na nebu, istočno i zapadno kako se međusobno razlikuju. Ashabi su rekli: "O Allahov Poslaniče To su mjesta predviđena za Vjerovjesnike, a ne za ostale". On tada reče: "Ne. Tako mi Onoga u čijoj je ruci moj život, i za one koji vjeruju Allaha i Njegove Poslanike."

A Ebu Malik El-Eš'ari r.a. kaže da je Poslanik a.s. rekao:

"U džennetu ima odaja koje su prozirne; iz vana se vidi unutrašnjost, a unutrašnji dio se vidi spolja. Allah je ove odaje pripremio za one koji nahrane gladne, redovno poste i klanjaju noćni namaz kada drugi ljudi spavaju." (Prenosi ga Taberani).

Ebu Musa r.a. kaže da je Poslanik a.s. rekao:

“Za vjernike u džennetu imaju šatori od bisera. Njihova unutrašnjost dostiže 60 milja. Oni koji budu u njima boravili neće se međusobno vidati.” (Mutefekun alejhi).

A u Muslimovom Sahihu od Ebu Hurejre r.a. se prenosi da je Poslanik a.s. rekao:

“Prva grupa ljudi koja uđe u džennet blistat će u sjaju kao što je mjesec u noći Bedra, a zatim oni koji ih budu slijedili bit će kao blistava zvijezda na nebu. A zatim oni postaju od onih bića koje neće osjećati za biološki potrebama, posuđe će im biti od dragog kamenja, znoj njihov će imati miris miska. Njihovo ponašanje biće jedinstveno ponašanju jednog od sinova Ademovih, a bit će visokog uzrasta.” U drugoj predaji kaže se da između njih neće biti razlike, niti će njihova srca osjećati neku mržnju među sobom. Biće jedinstveni u veličanju i slavljenju Allaha dž.š. jutrom i večerom, a njihove žene bit će džennetske hurije.”

Džabir r.a. kaže da je Vjerovjesnik s.a.v.s. rekao:

“Zaista će stanovnici dženneta jesti i piti, ali neće imati bioloških potreba (mokrenje, obavljanje velike nužde i sl.). A šta biva sa hranom i vodom upitali su, a on je rekao: “Ostatak ide kroz podrigivanje i znojenje koje će biti kao miris o miska. Allaha će slaviti, veličati i zahvaljivati Mu se.”

Zeid b. Erkam kaže da je Poslanik a.s. rekao:

“Tako mi Onoga u čijoj je ruci Muhammedova duša, zaista jedan od vas koji bude u džennetu imaće moć stotinu ljudi, u jelu, piću, snošaju, a potrebom stomaka će se rješavati kroz znoj koji će biti kao miris miska.” (Prenosi ga Ahmed, Nesai, sa pouzdanim senedom).

Enes r.a. kaže da je Vjerovjesnik a.s. rekao:

“Dio strijele nekoga od vas ili mjesto vašeg stopala u džennetu bolje je od cijelog dunjaluka i onoga što je na njemu. Kada bi samo jedna žena iz dženneta došla na ovaj svijet obasjala bi sve što je na njemu. Njen miris i izgled je bolji i ljepši od cijelog svijeta i onoga što je na njemu.” (Mutefekun Alejhi).

Buharijina verzija od Enes b. Malika bilježi da je Poslanik a.s. rekao:

“U džennetu će biti čaršija na kojoj će grupe ljudi uzimati mirise pa će ih mazati po licu i odjeći, njihova ljepota će se povećati. Kada se susretnu sa svojim najbližim oni će primjetiti: “Bogami vi ste nas nadmašili ljepotom i dobrotom.” (Prenosi ga Muslim)

Muslim prenosi i od Ebu Seida da je Poslanik a.s. rekao:

“Kada stanovnici dženneta uđu u džennet neko će povikati: “Vi ćete biti zdravi, uvijek, bolesni nikada, živjet ćete vječno, a nećete umrijeti, bit ćete mladi a nećete stariti, u radosti a nećete tugovati nikada.”

U skladu ovoga su i Allahove dž.š. riječi:

Taj džennet ste u nasljedstvo dobili za ono što ste činili.(Al-A'rat, 43).

U dva sahiha (Buhari i Muslim) od Ebu Hurejre r.a. se prenosi da je Allahov Poslanik a.s. rekao:

Allah dž.š. je rekao: Za moje dobre robove pripremio sam nešto što ljudsko oko nije vidjelo niti uho čulo, niti je ljudsko srce poželjelo, čitajte ovo ako želite: I niko ne zna kakva ih, kao nagrada za ono što su činili, skrivene radosti čekaju. (Sedžda, 17).

Od Suhejba r.a. se prenosi da je Poslanik a.s. rekao:

“Kada stanovnici dženneta uđu u džennet neko će povikati: “O stanovnici dženneta, vi kod Allaha imate obećanje koje vam On želi ispuniti, a ovi će povikati: “Šta je to”? Zar nam nije uvećao našu vagu sa dobrim djelima i osvijetlio naša lica i uveo nas u džennet, a spasio nas vatre? On će reći: “Zatim će se razmaknuti zastor i oni će vidjeti Allaha dž.š. Bogami ništa od onoga što im je dato neće biti njihovim očima draže i ljepše od gledanja u Allaha dž.š.” (Prenosi ga Muslim).

Ebu Seid El-Hudri prenosi sljedeći hadis:

“Allah će reći stanovnicima dženneta: “Ja sam sa vama zadovoljan, i neću se na vas naljutiti poslije ovoga nikada”.

Naš Gospodaru, podari nama vječnost u Tvojoj blizini, dopusti nam svoje zadovoljstvo, počasti nas da gledamo Tvoje Uzvišeno lice i radost susreta s Tobom. Neka nam se to ne uskrati ni na kakav način.

Neka je mir i spas i blagoslov Allahovom poslaniku, Vjerovjesniku Muhammedu a.s.

OSOBI NE STANOVNIKA DŽENNETA

(Neka nas Allah dž.š. počasti i učini od stanovnika njegovih)

Braćo moja!

Ranije smo govorili o osobinama dženneta i njegovim ljepotama, radostima i sreći. Bogami ovo je prilika da se ljudi angažuju u tom pravcu i da se takmiče takmičari da svoj život provedu u traženju puta ka

džennetu. Taj put treba trajno tražiti čineći dobra djela na način kako je to opisano i objašnjeno u Knjizi koju je Allah dž.š. objavio najčasnijem svom robu Muhammedu a.s.

Allah dž.š. kaže u Kur'anu:

Nastojte da zaslužite oprost Gospodara svoga i džennet prostran kao nebesa i zemlja, pripremljen za one koji se Allaha boje, za one koji i kad su u obilju i kad su u oskudici, udjeljuju, koji srdžbu savlađuju i ljudima praštaju, a Allah voli one koji dobra djela čine; i za one koji se kada grijeh počine ili kad se prema sebi ogriješe Allaha sjete i oprost za grijehe svoje zamole, a ko će oprostiti grijehe ako ne Allah? I koji svjesno u grijehu ne ustraju. (Ali Imran, 133-135).

A sada ćemo navesti osobine stanovnika dženneta:

1. Prva osobina:

Oni koji su bogobožni (muttekun). To su oni koji se Allaha dž.š. boje i uzimaju zaštitu svojim dobrim djelima od džehennemske kazne. Oni izvršavaju ono što im se naređuje, poslušni su, žive u nadi svojih dobrih djela, a izbjegavaju ono što je zabranjeno plašeći se Allahove kazne.

2. Druga osobina:

Oni koji dijele svoj imetak kada su u obilju i oskudici. Oni dijele ono od onoga što im je Allah dž.š. podario, onako kako je propisano i kako se traži, od zekata, sadake i dijele onima koji imaju pravo na to. Zatim dijele za potrebe džihada i druge poslove na tom putu. Oni dijele javno i tajno. Njihov život i ljubav za imetkom ih ne opterećuje u dijeljenju. Nisu škrti niti pohlepni, a svoj imetak stižu na dozvoljen način i dijele ga ne plašeći se svoje potrebe za njim.

3. Treća osobina:

Oni što srdžbu savlađuju: A to su oni što se sustežu i svoju srdžbu savlađuju kada su u prilici da to čine. Nikome nepravdu ne čine niti im njihova ljutnja prouzrokuje zavidnost ili nepravedan odnos prema drugima.

4. Četvrta osobina:

Oni koji mnogo praštaju. To su oni što praštaju ljudima u trenutcima kada mogu kazniti. Zbog toga Uzvišeni Allah dž.š. kaže: "Allah voli sve koji dobra djela čine". Allah ovim upućuje na praštanje a ovo treba da bude rezultat dobrote koji će povećati dobro, a praštanje koje bi povećavalo zlo nije pohvalno i na takvu vrstu praštanja ovdje se ne misli. Allah Uzvišeni u Kur'anu kaže:

Nepravda se može uzvratiti istom mjerom, a onoga koji oprost izmiri se Allah će nagraditi. (Aš-Šura, 40).

5. Peta osobina:

Oni koji se kaju – Tevvabun. To su svi za koje se kaže u Kur'anu: "I za one koji se, kada grijeh počine ili kada se prema sebi ogriješe, Allaha sjete i oprost za grijehe svoje zamole". (Al-Imran, 135).

Griješenje je izvedeno iz nevaljalih postupaka kao što se smatra velikim grijehom nepravedno ubistvo, neposlušnost prema roditeljima, jesti kamatu, jesti imetak jetima, siročeta, bježanje sa bojnog polja, zinaluk, krađa i slično tome. A što se tiče grijеšenja prema sebi to je općenitiji pojam. Obuhvata i male i velike grijehe. Oni koji kada urade nešto od toga sjete se veličine onoga koje to zabranio, prisjete se i zatraže oprost i milost zbog učinjenog grijeha, a ovo je u skladu Allahovih dž.š. riječi: "Samo Allah prašta". Ovim se želi kazati da se dova ne upućuje mimo Allaha Uzvišenog, jer niko ne može grijehe praštati osim Allaha dž.š. (misli se na grijehe koji su jedino Allahovoj dž.š. kompetenciji).

6. Šesta osobina:

Oni što u grijehu ne ustraju. To znači kada urade neki grijeh brzo se poprave i ne ustrajavaju u grijеšenju, znajući šta rade i štetnost ustrajavanja u grijehu. Oni požure za tevbom, kajanjem i nastoje da izbjegavaju grijehe, veliki ili mali bili.

Allah Uzvišeni kaže:

Ono što žele – vjernici će postići, oni koji molitvu svoju ponizno obavljaju, i koji ono što ih se ne tiče izbjegavaju, i koji milostinju dujeljuju, i koji stidna mjesta svoja čuvaju, osim od žena svojih ili onih koje se u posjedu njihovu, oni doista prijekor ne zaslužuju, a oni koji i pored toga traže oni u zlu sasvim pretjeruju, i koji

o povjerenim im emanetima i obavezama svojim brigu brinu, i koji molitve svoje na verijeme obavljaju, oni su dostojni nasljednici, koji će džennet naslijediti, oni će u njemu vječno boraviti. (Al-Mu'minun, 1-11).

Ovi Kur'anski ajeti u sebi obuhvataju nekoliko značajnih osobina vjernik koje će biti u džennetu, a to su:

Prvo:

Vjernici (El-mu'minun), koji vjeruju Allaha dž.š. i sve ono što obuhvata vjerovanje kao i vjerovanje u Njegove meleke, knjige, Poslanike, Sudnji dan, i sve ono što se događa dobro ili loše da biva sa Allahovim dž.š. određenjem, s tim što je bitno da vjerovanje u gore spomenuto slijedi postupak u djelu i riječima.

Drugo:

Skrušenost. To su oni koji kada obavljaju molitvu to rade skrušeno i ponizno smirenih srca i tijela, stojeći u namazu svjesni da stoje pred Uzvišenim Allahom dž.š. izgovaranjem Njegovih riječi, približavaju mu se. Sjećanjem na Njega, nadajući se susretu učeći dovu skrućeno i ponizno. Javno i tajno.

Treće:

Oni koji izbjegavaju "Lagv", a to je sve ono od čega nema nikakve koristi, bilo da se radi o riječima idjelu. Oni izbjegavaju ono što ih se ne tiče i svoje vrijeme sprovode u korisne svrhe, kao što čuvaju namaz, i skrušeno ga obavljaju, čuvaju vrijeme od besposlice.

Ako je njegova osobina izbjegavanje "Lagv", a to je ono od čega nema koristi, pa čuvanje od onoga što je štetno kod njih je na pravom mjestu.

Četvrto:

Oni dijele zekat. Ovdje se misli na obavezni porez koji se daje na imetak, a moguće je da se misli na ostala davanja koja čiste dušu od ružnih riječi i djela.

Peto:

Oni koji stidna mjesta svoja čuvaju, osim od žena svojih ili onih koje su u posjedu njihovu. Oni prijekor ne zaslužuju. Oni svoje polne organe čuvaju od bluda jer je to veliki grijeh i razvrat za društveni poredak i narod,

Moguće da se pod pojmom čuvanje polnih organa misli šire kao gledanje i didirivanje, kao što se kaže: "Ovi prijekor ne zaslužuju jer osnovni polni organ se čuva za ženu ili one što su u posjedu (to su robinje koje se zarobe u džihadu). Jer, ta veza je s razlogom, da se očuva ljudska vrsta i potreba, a ko mimo toga traži on griješi, kao što Allah dž.š.:

"A oni koji pored toga traže, oni u zlu sasvim pretjeruju". Iz ovoga se izvodi zabrana i onisanja, koje se još zove i "tajni proces" jer i to izlazi izvan okvira gore spomenutih dozvoljenih radnji, a to su zaknoite žene i one u posjedu.

Šesto:

Oni koji i povjerenim im emanetima i obavezama svojim brigu brinu. Emanet to je ono što se povjeri na čuvanje nekome, svejedno radilo se o riječima ili poslu ili, pak, o gledanju nečega svojim očima. Pa ko tebi ispriča neku tajnu, on ti je time povjerio emanet. Ko uradi nešto u tvome prisustvu što ne bi želio da svako zna, povjeri ti je emanet, ko tebi preda nešto od imetka ili riječi, time ti je povjerio emanet.

A obaveze o kojima je riječ odnose se na obaveze prema drugom, kao što su obaveze prema Allahu dž.š., susjedu, ili obaveze između ljudi uopšte. Onaj ko želi džennet čuva povjereneno i obaveze svoje ispunjava bilo da se odnose na obaveze prema Allahu dž.š. ili ljudima. U to svakako ulazi ispunjavanje date riječi, potpisanih ugovora uz uslov da se radi o dozvoljenim poslovima.

Sedmo:

Oni što čuvaju namaz. To su oni koji redovno obavljaju namaz i ustrajavaju u njegovom izvršavanju u određeno vrijeme i to rade na najljepši način, sa svim oblicima namaza.

Allah dž.š. je spomenuo u Kur'anu brojne osobine stanovnika dženneta, osim onih koje smo mi ovdje spomenuli. Ovo je spomenuto radi onih koji žele da postignu ove osobine.

A ima i mnogo hadisa koji se prenose od Allahova Poslanika a.s. na ovu temu.

Ebu Hurejre r.a. prenosi hadis u kojem je Poslanik a.s. rekao: "Ko krene na put radi nauke Allah će njemu olakšati put ka džennetu". (Prenosi Muslim).

Od njega se također prenosi da je Poslanik a.s. rekao: "Hoćete li da vas uputim šta je to što će vam brisati vaše grijehе i podići vam ugled? Rekli su: "Da, o Allahov Poslaniče!" Uzimanje obdesta u teškim prilikama, mnogo napravljenih koraka na putu ka džamiji, i iščekivanje namaza nakon jednog obavljenog namaza".

A Omer b. Hatab r.a. kaže da je Poslanik a.s. rekao:

"Svako od vas ko se uredno obdesti i kaže: "Svjedočim da nema drugog Boga osim Allaha, On nema druga i svjedočim da je Muhammed a.s. Njegov rob i Poslanik", otvorit će mu se osmera džennetska vrata da uđe na koja želi."

Ovaj prenosilac hadisa Omer b. Hatab r.a. također prenosi: "Ko srdačno slijedi u izgovaranju riječi koje izgovara mujezin ući će u džennet." (Prenosi ga Muslim).

Osman b. Affan r.a. kaže da je Poslanik a.s. rekao: "Ko sagradi mesdžid radi Allahovog zadovoljstva Allah će njemu sagraditi kuću u džennetu." (Mutefekun Alejhi).

Ubade b. Samit r.a. prenosi sljedeći hadis: "Ko dođe na Sudnji dan sa svojih pet namaza koje je obavljao onako kako su propisani, ne izostavljajući ništa od toga, ima pravo na Allahovo obećanje da ga uvede u džennet." (Prenosi ga Ahmed, Ebu Davud i Nesai).

A Sevban je pitao Poslanika a.s. o djelu koje će ga uvesti u džennet pa mu je rekao:

"Pripazi na sedždu (u namazu) jer kad god obaviš sedždu Allah ti podari deredžu i oprost neke grijehе." (Prenosi ga Muslim).

Ummi Habib r.a. kaže da je Poslanik a.s. rekao:

"Svaki musliman koji u toku dana i noći klanja dvanest rekata dobrovoljnog namaza Allah dž.š. će mu sagraditi kuću u džennetu." (Prenosi Muslim).

Rekati o kojima je riječ su: četiri rekata prije podnevnog farza, dva poslije, dva rekata poslije akšamaskog farza, dva poslije jacije, i dva rekata prije sabahskog namaza".

A Muaz b. Džebel r.a. kaže da je rekao Poslanik a.s.:

"Uputi me na djelo koje će me uvesti u džennet, a udaljiti od džehennema, pa je rekao: "Pitao si me o nečemu važnome, a to je lahko onome kome Allah dž.š. učino lahko, a to je: "Obožavanje Allaha dž.š. i ništa Mu ravnim ne smatraj, obavljaj namaz, daji zakt, posti Ramazan i obavi hadž". (Ahmed, Tirmizi i kaže da je vjerodostojan).

Sehl b. Said prenosi da je Poslanik a.s. rekao:

"U džennetu imaju vrata koja se zovu "Rejjan", kroz njih će proći samo postači, na Sudnjem danu i niko više". (Mutefekun Alejhi).

Ebu Hurejre r.a. kaže da je Vjerovjesnik a.s. rekao:

"Umra do umre briše grijehе između, a nagrada za primljeni hadž je džennet". (Mutefekun Alejhi).

Od Džabira r.a. se prenosi:

"Rekao je Resullallah: "Kod koga bude tri kćeri koje on lijpo pazi, bude milostiv i pažljiv prema njima ući će u džennet. Neko je upitao: "O Allahov Poslaniče! A šta ako budu dvije? Poslanik a.s. je rekao: "Pa ako budu i dvije". Neki su shvatili da je ovaj upitao i za jednu, da bi Poslanik a.s. potvrdno odgovorio."

Ahmed prenosi od Ebu Hurejre r.a. da su pitali Poslanika a.s. šta je to što će ljude najviše uvesti u džennet? A on je rekao: "Bogobožnost i lijepo ponašanje." (Tirmizi, Ibn Hibban u svome Sahihu).

Ijad b. Hamar El-Medžaši kaže da je Poslanik a.s. rekao:

"Stanovnici dženneta će biti u tri grupe: pravedan vladar koji vjeruje i potvrđuje istinu, čovjek milostiva i blaga srca prema rodbini, musliman čedan, koji ne idu u zinaluk." (Prenosi ga Muslim).

Ovo je samo nekoliko hadisa koji govore o ovome. Oni objašnjavaju mnogo toga što je vezano za stanovnike dženneta i za one koji žele taj put.

Molimo Allaha dž.š. da nam svima olakša put ka džennetu. On je najplemenitiji i neka je selam i spas na našeg Poslanika Muhammeda a.s. i njegove sve drugove.

OPIS DŽEHENNEMA

(Neka nas Allah dž.š. sačuva od njega)

Braćo moja!

Allah dž.š. nas je u Svojoj knjizi upozorio na džehennem i obavijestio nas o svim vrstama kazni od kojih se cijepa ljudska unutra i srce.

Upozorio nas je na strahote džehennema i vrstama kazni, a sve zbog milosti Svoje prema nama da bi dobra djela činili, poslušni bili prema onome što je došlo u Kur'anu i sunnetu, da bi pouku primili, kao što se kaže u Kur'anu:

I povratite se Gospodaru svome i pokorite Mu se prije nego što vam kazna dođe, poslije vam niko upomoć neće priskočiti. (Ez-Zummer, 54)

Osim ovoga Allah dž.š. u Kur'anu kaže:

Bojte se vatre koja je pripremljena za nevjernike. (Al-Imran, 131).

Ti nećeš imati nikakve vlasti nad robovima Mojim, osim nad onima koji te budu slijedili, od ovih zalutalih, za sve njih mjesto sastanka džehennem će biti, on će sedam kapija imati i kroz svaku će određen broj njih proći. (Al-Hidžr, 42,43,44).

I reci: Istina dolazi od Gospodara vašeg, pa ko hoće – neka vjeruje, a ko hoće neka ne vjeruje! Mi smo nevjernicima pripremili vatru, čiji će ih dim sa svih strana obuhvatiti. (El-Kehf, 29).

Oni koji nisu vjerovali u gomilama će biti tjerani u džehennem i kad do njega dođu, kapije njegove će se pootvarati. (Az-Zumer, 71).

A za one koji ne vjeruju u Gospodara svoga kazna je džehennem, a užasno je on boravište! Kad budu u njega bačeni, pucketanje njegovo će čuti, i on će ključati, gotovo da se bijesa raspadne, kad god se koja gomila u njega baci, stražari u njemu će je upitati: “Zar nije niko dolazio da vas opominje?”

Mi smo za nevjernike okove i sindžire i oganj razbuktali pripremili. (Ad-Dahr, 4).

Na dan kad ih patnja i odozgo i odozdo obuzme, a melek rekne: Ispaštajte za ono što ste radili. (Ankebut, 55).

Nad njima će biti naslage vatre, a ispod njih naslage; time Allah dž.š. straši svoje robove. “O robovi Moji, bojte se Mene!” (Az-Zumer, 16).

A oni nesrećni; Ko su nesrećni? Oni će biti u vatri užarenoj i vodi ključačoj i u sjeni dima čađavog u kojoj neće biti svježine ni ikakve dobrine. (Al-Vakiah, 41-43).

Ne krećite u boj po vrućini. Recite: “Džehennemaska vatra je još vruća! Kad bi oni znali. (El-Tevba, 81).

A znaš li ti šta će to biti? Vatra užarena! (El-Kariah, 10,11).

Griješnici će sigurno stradati i u ognju biti, na dan kada bude u vatru odvučeni, s licima dolje okrenutim. Iskusite vatru džehennemsku! (El-Kamer, 47,78).

A znaš li šta je sekak? Ništa on neće poštedjeti. (El-Mudessir, 47,48).

O vi koji vjerujete, sebe i porodice svoje čuvajte od vatre čije će gorivo ljudi i kamenje biti i o kojoj će se meleki strogi i snažni brinuti, koji se onome što im Allah zapovjedi neće opirati i koji će ono što im se naredi izvršavati. (At-Tahrim,6).

On će kao kule bacati iskre, kao da su kamile riđe. (El-Murselat, 32,33).

Toga dana ćeš vidjeti griješnike povezane u zajedniče okove; košulje će im od katrana biti, a vatra će lica njihova obavijati. (Ibrahim, 49,50).

Kada se okovima o vatru i sindžirima budu vučeni. (Al-Mu'min, 71).

Onima koji ne budu vjerovali biće odijela od vatre skrojena, a ključala voda biće na glave njihove ljevana, a gvozdanim maljevima biće mlaćeni. Kad god pokušaju da zbog teškog jada iz njega izađu biće u nju vraćeni; iskusite patnju u užasnoj vatri. (Al-Hadž, 19-22). One koji ne vjeruju u dokaze naše Mi ćemo sigurno u vatru baciti. Kad im se kože ispeku zamijenit ćemo ih drugim kožama, da osjete pravu patnju. Allah je zaista silan i mudar. (An-Nisa, 56).

Drvo zekum, biće hrana griješniku, u trbuhu će kao rastopljena kovina vrijeti, kao što voda kada ključa vri. (Ad-Duhan, 43-46).

To je drvo koje će usred džehennema rasti; plod će mu poput glava šejtanskih biti. (As-Safat, 64,65).

I tada ćete vi, o zabludjeli, koji poričete oživljenje, sigurno s drveta zekum jesti i njime ćete trbuhe puniti, pa zatim na to vodu ključalu piti, poput kamila koje ne mogu žeđ ugasiti. (El-Vakiah, 51-55).

Ako zamole pomoć, pomoće im se tekućinom poput rastopljene kovine, koja će lica ispreći. Užasna li pića i grozna boravišta! (El-Kehf, 29).

Koji će se uzavrelom vodom poжити, koja će im crijeva kidati. (Muhammed, 15).

Pred njim će džehennem biti – i on će biti poјen odvratnom kapljevinom, mučit će se da je proguta, a li je nikako neće moći proždrijeti i smrt će mu sa svih strana prilaziti, ali on neće umrijeti. Njega će teška patnja čekati. (Ibrahim, 16,17).

A nevjernici će u ptanji džehennemskoj vječno ostati, ona im se neće ublažiti i nikakve nade u spas neće imati. Nismo im Mi nepravедni bili, oni su sami sebi nepravdu nanijeli. (Az-Zuhruf, 74-77).

Boravište njihovo biće džehennem; kad god mu plamen jenja, pojačaćemo im oganj. (Isra, 97).

Onima koji neće da vjeruju i koji čine nepravdu, Allah doista neće oprostiti i neće im put pokazati, osim puta u džehennem; u kome će vječno i zauvijek ostati; to je Allahu lahko. (An-Nisa, 168, 169).

Allah je nevjernike prokleo i za njih oganj razbukali pripremio, u njemu će vječno I zauvijek boraviti ni zaštitnika ni pomagača neće naći. (Al-Ahzab, 64,65).

A onoga koji Allahu I Poslaniku Njegovu ne bude poslušan sigurno čeka vatra džehennem; u kojoj će vječno i zauvijek ostati. (El-Džinn, 23).

A znaš li ti šta je džehennem? Vatra Allahova razbukšana koja će do srca dopirati, ona će iznad njih biti zatvorena, plemenim stubovima zasvođena. (Al-Hmaza, 5-9).

Mnogo je ajeta u Kur'anu koji govore o džehennemu i trajnim patnjama koje će biti u njemu. Od hadisa Alejhisselamovih koji govore o ovome navest ćemo sljedeće:

Abdullah b. Mesud r.a. kaže da je Poslanik a.s.:

“Na Sudnjem danu će biti sedamdeset hiljada vatrenih užeta koje će držati i vući po sedamdeset hiljada meleka”. (Prenosi Muslim).

U dva Sahiha zabilježen je hadis od Ebu Hurejre r.a. gdje Poslanik a.s. kaže:

“Vatra na dunjaluku koju koriste sinovi Ademovi je samo jedan stepen od mogućih sedamdeset stepeni džehennemske vatre. Prisutni su rekli: “Pa i ova je dovoljna, o Allahov Poslaniče! A on je rekao:

“Džehennemska vatra je od šezdesetdevet stepeni, a svaki od njih je žešći od ove dunjalučke vatre”.

Od njega se također prenosi da je rekao:

“Bili smo kod Poslanika a.s. pa smo čuli udarac, a Poslanik a.s. upitao: “Znate li šta je ovo?” Rekli smo: “Allah i Njegov Poslanik najbolje znaju. A on je rekao: “Ovo što ste čuli je pad kamena kojeg je Allah poslao u džehennem prije sedamdeset godina i sada je pao na svoje odredište”. (Muslim).

Utbe b. Gazevan kada je držao predavanje pa je spomenuo da kamen koji se baci u džehennem putuje sedamdeset godina da bi došao do svog odredišta, pa šta je to čudno? (Muslim).

Ibn Abbas r.a. kaže da je Poslanik a.s. rekao:

“Kada bi samo jedna iskra džehennemske vatre došla na dunjaluk sve bi sagorjelo na njemu”. (Nesai, Tirmizi, Ibn Madže).

Nu'man b. Bešir kaže da je Poslanik a.s. rekao:

“Najblaža vatra u džehennemu bit će kao vatra koja obuhvata lonac sa njegovih strana (dok se u njemu nešto kuha) a i oni će misliti da je njihova kazna najteža, a u stvari ona je najblaža”. (Muslim, Buharija).

Enes b. Malik r.a. kaže da je Poslanik a.s. rekao:

“Najbogatiji ljudi na zemlji kada budu bačeni u džehennem u skupinama, reći će im se: “O čovječe! Da li si ikada uradio dobro djelo, da li si vidio blagodat? A on će reći: “Ne, o moj Gospodaru”, a doći će siromašan čovjek na Sudnjem danu pa će biti uveden u džehennem i postaviti će mu se pitanje: “O čovječe, da li si ti vidio siromaštvo i da li si pored njega prolazio? A on će reći: “Ne, moj Gospodaru, niti sam ga vidio niti sam pored njega prolazio”. (Muslim).

To znači da će stanovnici džehennema zaboraviti sve ljepote i blagodati ovoga svijeta, a stanovnici džehenneta će zaboraviti sve teškoće ovoga svijeta.

U drugom hadisu se kaže:

“Reći će se stanovnicima džehennema sa Sudnjem danu: “Šta misliš, da je bilo sve tvoje na zemlji, da li bi ti to koristilo sada? On će reći: “Da”, a njemu će se reći: “Mi smo ti omogućili lakše i jednostavnije od toga, a to je da ne obožavaš nikoga drugog osim Allaha, pa si to odbio”. (Prenosi ga Ahmed, Buharija i Muslim).

Prenosi Ibn Merdevej od J'ala b. Muneja da je on rekao:

“Iznad stanovnika džehennema naići će oblak pun kiše pa će im se reći: “O stanovnici džehennema, šta bi vi sada tražili i željeli”? O Gospodaru, vode daj nam da ugasimo žeđ”, a vatra će ih obuhvatiti”.

Ebu Musa r.a. prenosi od Poslanika a.s.: “Tri kategorije ljudi neće ući u džennet: čovjek koji uvijek pije alkohol, koji ne održava rodbinske veze, i onaj ko vjeruje ljudima koji se bave sihrama. Ko umre kao pijanica u džehennem će za piće imati iz rijeke koja se zove “Gauta”. Neko upita: “A šta je to “Gauta”? A on je rekao: “To je rijeka od kanalizacije koja će svojim smradom uznemiriti druge stanovnike džehennema”.

A u Muslimovom Sahihu od Džabira b. Abdullaha r.a. kaže se da je Vjerovjesnik a.s. rekao:

“Allah je obećao za onoga koji pije alkohol da će ga napojiti iz “Tintul Habal”, a šta je to upitali su prisutini? A on je rekao: “To je znoj ili sok od stanovnika džehennema”.

A u dva Sahiha se bilježi da će se reći Jevrejima i Kršćanima na Sudnjem danu: “A šta vi tražite? A oni će reći: “Žedni smo naš Gospodaru, pa nas napoji, a njima će se reći: “Zar to želite?” Zatim će biti upućeni u vatru koja će se međusobno jesti, oni će u nju padati kao da su tečnot koja plovi”.

Hasan El-Basri kaže:

“Šta misliš o narodu koji proživi pedeset hiljda godina, ništa ne jedu od hrane niti popiju nešto od vode. Njihovi vratovi kao da su prekinuti, džigarice isprekidane, zatim će se baciti u vatru i pit će vodu uzavrelu koja će proizvesti ključanje i znojenje veliko”.

Ibn Dževzi, kada je opisivao džehennem, rekao je:

“To je kuća za koju su pripremljeni stanovnici oni što su daleko od Allahove milosti, biće uskraćeni slasti i užitka džennetskog. Njihova lica biće zamjenjena crnilom, udarani štapom koji će biti jači od brda. Nad njima će biti jaki i moćni čuvari – meleki. Vatra ih ne prži, a i velika hladnoća ne škodi, uvijek su tužni nikada radosni, nepomično stoje i ne okreću se, trajno su u toj službi. Njihov prijekor je gori od kažnjavanja, a promašaj teži od pogodka, plaču zbog gubljenja rumena kod omladine. Svako njihovo pojavljivanje povećava plač. To su meleki snažni čuvari. Teško nevjernicima kada se Stvoritelj naljuti. Teško njima pred teškim iskušenjima, pred očima svjedoka, gdje oni zaradiše džehennem? Gdje njihovo ustrajavanje u grijehu? Sve ce im biti pobrkano, ispreturano, a zatim će se u vatri pržiti njihova tijela. Kad izgore njihova koža će se obnoviti.

To su meleki – čuvari snažni.

Naš Gospodaru, spasi nas vatre džehennemske, poniženja i propasti. Nastani nas u blizini Tvoje Milosti, u kući sa bogobojaznim i Tebi odanim robovima. Oprosti nama, našim roditeljima i ostalim Muslimanima. Tvojom milošću te molimo, o Milostivi.

Mir i spas Vjerovjesniku Muhammedu a.s., njegovoj časnoj porodici i svima njegovim drugovima”.

UZROCI ULASKA U DŽEHENNEM

Braćo moja!

Znaj te da postoje uzroci koji vode čovjeka u džehennem. Njih je objasnio Allah dž.š. u Svojoj knjizi preko jezika Njegova Poslanika a.s., da upozori ljude kako bi se sačuvali.

Uzroke o kojima je riječ djelimo u dvije grupe:

1. Djela koja počinioća izvode iz vjere i uvode u nevjerstvo “kufur”. Takvima je mjesto u džehennemu trajno.

2. Djela koja počinioća izvode iz kruga poštenih i čestitih ljudi i uovdie ih u krug grijehnika, fasika. Zbog tih postupaka zaslužuju džehennemsku kaznu, ali neće trajno u njoj ostati.

Što se tiče prve grupe o kojoj je bilo riječi spomenut ćemo njene vrste:

1. Pripisivanje Allahu dž.š. druga, “širk”, svejedno da li se radilo o vjerovanju u Allahovu dž.š. jednoću u stvaranju “tevhidu rubbu bijeh”, ili u jednoću u obožavanju “uluhijje” ili jedinstvenost Allahovih dž.š. lijepih imena i osobina.

Ko vjeruje da Allah dž.š. ima druga kao stvoritelja ili vjeruje da pored Allaha dž.š. treba još nekoga obožavati ili ibadet bilo koje vrste usmjeravati ka drugom, taj je počinio veliki širk i zaslužuje džehennemsku vatru trajno.

Allah Uzvišeni kaže:

Ko drugog Allahu smatra ravnim, Allah će mu ulazak u džennet zabraniti i boravište njegovo će džehennem biti, a nevjernicima neće niko pomoći. (Al-Maide, 72).

2. Nevjersto prema Allahu dž.š., Njegovim melecima, Knjigama, Poslanicima, Sudnji dan i Allahovo dž.š. određenje. Ko zaniječe nešto od ovoga smatrajućo to lažnim ili posumnja, taj je nevjernik i trajno mu je mjesto u vatri.

Allah Uzvišeni kaže:

I govore: U neke vjerujemo, a u neke ne vjerujemo, i žele da između toga nekakav stav zauzmu. (En-Nisa, 150).

Allah je nevjernike prokleo i za njih ogranj razbuknuli pripremio. Na Dan kad se njihova lica u vatri budu prevrtala, govoriće: Kamo sreće da smo se Allahu pokoravali i da smo Poslanika slušali! I govoriće Gospodaru naš, mi smo prvake naše i starješine slušali, pa su nas oni s pravog puta odveli; Gospodaru naš, podaj im dvostruku patnju i prokuni ih prokletstvom velikim. (Ahzab,64-68).

3. Negiranje nečega što je farz – stroga obaveza, kao što je pet islamskih šarta. Ko negira obaveznost vjerovanja u Allahovu dž.š. jednoću i svjedočenje da je Muhammed a.s. Poslanik ili obaveznost klanjanja pet dnevnih namaza, ili zekat, post Ramazana, Hadždž, on je bez sumnje nevjernik – kafir jer on smatra lažnim Allaha dž.s. I Njegovog Poslanik.

Ako bude dotična osoba negirala nešto od toga zbog neznanja ili skorog prelaska na Islam, neće se smatrati nevjernikom osim ako to ne zadrži i nakon spoznaje.

4. Izigravanje sa Allahom Uzvišenim ili Njegovom vjerom, Poslanikom a.s. O tome Allah dž.š. kaže:

A ako ih zapitaš oni će sigurno reći: Mi smo samo razgovarali i zabavljali se. Reci: Zar se niste Allahu i riječima Njegovim i Poslaniku Njegovu rugali? (At-Tevba, 65).

Ismijavanje je jedan od najsješnijih i podrugljivijih načina nipodoštavanja Allahu dž.š., Njegove vjere, Poslanika itd. A Allah dž.š. je iznad svega toga, Uzvišen i Velik.

5. Psovanje Allaha dž.š., Njegove vjere, Poslanika. Psovanje i vrijeđanje ovih vrijednosti jeste ustvari jedan oblik primitivizma. Kada neko vrijeđa Onoga čije ime treba sa poštovanjem spominjati. Šejhul Islam Tejmijje kaže: “Ko opsuje Allaha dž.š. ili njegovog Poslanika a.s. on je nevjernik, “kafir”, i sa vanjske i sa unutrašnje strane, svejedno da li to on radio sa uvjerenjem da je to zabranjeno ili smatrao da je dozvoljeno, ili bude u odsutnom psihičkom stanju”. Mi kažemo: Nevjernik je svaki onaj ko opsuje Allaha dž.š., Poslanika a.s., svejedno dali se on šalio ili mislio ozbiljno. Ovo je ispravan stav.

Prenosi se od Ishaka b. Rahavejha da se islamski svijet slaže sa onoga ko opsuje Allaha dž.š. ili Poslanika a.s. ili negira nešto iz Allahove dž.š. objave, da je nevjernik, pa čak i ako vjeruje u nešto što je Allah dž.š. objavio.

Šejh Ibn Tejmijje takođe kaže: “Stav prema onome ko psuje ostale Poslanike jeste kao i za one koji psuju Muhammed a.s. Takođe je nevjernik i onaj ko opsuje bilo koga od Vjerovjesnika koju su u Kur’anu spomenuti ili su opisani sa osobinama vjerovjesnika ili ono što je Poslanik a.s. naveo u svojim hadisima, svejedno dali se to izražavali riječima ili djelom. Stav je kao i u prethodnim slučajevima.

Što se tiče psovki drugih vrsta ako se dovede u vezu sa Poslanicima ili nešto slično, kao da psuje jedno od Vjerovjesnikovih žena ili, na primjer, da optužuju za blud Vjerovjesnikovu ženu i sl., i on je nevjernik jer je to u vezi sa Poslanikom a.s.

Allah dž.š. u Kur’anu kaže:

Nevaljale žene su za nevaljale muškarce, a nevaljali muškarci za nevaljale žene; Čestite žene su za čestite muškarce, a čestiti muškarci za čestite žene, oni nisu krivi za ono što o njima govore; Njih čeka oprost i veliko obilje. (Nur, 26).

6. Oni koji sude i donose presude na osnovu svojih zakona, a ne na Allahovom dž.š. zakonu smatrajući taj zakon bolji i bliži istini od onoga što je Allah dž.š. objavio.

Nevjernik je, na osnovu Allahovih dž.š. riječi:

A oni koji ne sude prema onome što je Allah objavio, onu su pravi nevjernici. (Al-Maida, 44).

Pa čak ako ne sudi po drugom zakonu, a uvjerenja je da je ljudski zakon bolji od Allahovog dž.š. zakona, nevjernik je.

Allah dž.š. u Kur’anu kaže:

Zar oni traže da im se kao u pagansko doba sudi? A ko je od Allaha bolji sudija narodu koji čvrsto vjeruje? (Al-Maida, 50).

7. Licemjersto koje pretpostavlja da čovjek u srcu krije nevjerstvo, a javno se dekleriše kao vjernik, svjedno bilo riječima ili djelom.

O tome Allah dž.š. kaže:

Licemjeri će na samom dnu džehennema biti i ti im nećeš zaštitnika naći. (En-Nisa, 145).

Ova vrsta ljudi je opasnija od prethodnih pa je razumljivo da kazna za njih bude žešća i njima je zagarantovano mjesto u najvećim dubinama džehennema. Jer, njihovo nevjerovanje obuhvata, pored negiranja još i prevaru, ismijavanje Allaha dž.š. i Njegovih ajeta, Poslanika a.s. itd.

Allah dž.š. o njima kaže:

Ima ljudi koji govore: Vjerujemo u Allaha i u onaj svijet! A oni nisu vjernici. Oni nastoje da prevare Allaha i one koji vjeruju, a oni i neznajući, samo sebe varaju. Njihova srca su bolesna, a Allah njihovu bolest još povećava; Njih čeka bolna kazna zato što lažu. Kada im se kaže: Ne remetite red na zemlji! – odgovaraju: Mi samo red uspostavljamo! Zar? A uistinu, oni nered siju, ali oni ne opažaju. Kada im se kaže: Vjerujte kao što pravi ljudi vjeruju! – oni odgovaraju: Zar da vjerujemo u ono što bezumni vjeruju? A, uistinu, oni su bezumni, ali ne znaju. Kad susretnu one koji vjeruju, govore: Vjerujemo! – Čim ostanu nasamo sa šejtanima svojim, govore: Mi smo s Vama, mi se samo rugamo. Allah njih izvrgava poruzi i podržava ih da u svome nevjerstvu lutaju. (Al-Bekara, 8-15).

Licemjerstvo ima mnogobrojne znakove po kojima se prepoznaju. Od njih su sljedeći:

1. Sumnja u ono što je Allah dž.š. objavio pored toga što on (munafik) pred svijetom ističe svoju privrženost vjeri.

O tome Allah dž.š. u Kur'anu kaže:

Od tebe će tražiti dozvolu samo oni koji ne vjeruju u Allaha i u onaj svijet i čija se srca kolebaju, pa sumnjaju i neodlučni su. (At-Tevba, 45).

2. Neprihvatanje Allahovog dž.š. zakona i njegovih odredbi.

Allah dž.š. o tome kaže:

Zar ne vidiš one koji tvrde da vjeruju u ono što je objavljeno tebi i ono što prije tebe, pa i kad žele da im se pred šejtanom sudi, a naređeno im je da ne vjeruju u njega. A šejtan želi da ih u veliku zabludu navede. Kada im se kaže: Prihvatite ono što Allah objavljuje I Poslanika! – vidiš licemjerje kako se od tebe sasvim okreću. (An-Nisa, 60, 61).

3. Oni ne vole Islam niti buđenje islamske svijesti i to ih uznemirava, a raduju se neuspjehu Islama i njegovih sljedbenika.

Allah dž.š. u Kur'anu kaže:

Ako postigneš uspjeh to ih ogorči; a kada te pogodi nesreća, oni govore: Mi smo i ranije bili oprezni, i odlaze veseli. (At-Tavba, 50).

Vi njih volite, a oni vas ne vole, a vi vjerujete u sve knjige, kad vas sretnu govore: Vjerujemo! – a čim se nađu nasamo od srdžbe prema vama grizu vrhove prsta svojih. Reci: Umrte od muke! Allahu su, zaista, dobro poznate misli svačije. Ako kakvo dobro dočekate to ih ozlojadi, a zadesili vas kakva nevolja, obrađuju joj se. I ako budete trpjeli ono što vam se zabranjuje izbjegavali, njihovo lukavstvo vam neće nimalo nauditi. Allah, zaista, dobro zna ono što oni rade. (Al-Imran, 119, 120).

4. Od njihovih osobina je i prouzrokovanje nereda, "fitneta", haousa među muslimanima i pravljenje razdora ili njihova težnja za neredima.

Allah dž.š. kaže:

Da su pošli s vama, bili bi vam samo na smetnji i brzo bi među vas smutnju ubacili, a među vama ima i onih koji ih rado slušaju. A Allah zna nevjernike. (At-Tavba, 47).

5. Ljubav prema neprijatelju Islama i simpatije prema vođama kufra, njihovo hvaljenje i širenje njihovog mišljenja i učenja koja se sukobljavaju sa Islamom.

Allah dž.š. o tome kaže:

Zar ne vidiš one koji prijateljuju sa ljudima na koje se Allah rasrdio? Oni nisu ni vaši ni njihovi, a još se svjesno krivo zaklinju. (Al-Mudžadele, 14).

6. Poigravanje i ismijavanje vjernika i njihovom obavljanju islamskih propisa.

Allah dž.š. o tome kaže:

Oni koji vjernike ogovaraju zato što zekat daju, a rugaju se I onima koji ih s mukom daju – Allah će kazniti za izrugivanje njihovo, i njih čeka patnja nesnosna. (At-Tavba, 79).

Oni ono što obavljaju Allahove dž.š. zapovijedi optužuju kako to rade zbog ljudi, a ne znaju da li je tako.

7. Oni se ohole i omalovažavaju vjernike.

Allah dž.š. o tome kaže:

A kad im se rekne: Dodite, Allahov Poslanik će moliti da vam se oprost, oni glavama svojim tresu i vidiš ih kako nadmeno odbijaju. (Al-Munafikun, 5).

8. Teško im je namaz obavljati i lijeno se dižu radi namaza.

Allah dž.š. o tome kaže:

Licemjeri misle da će Allaha prevariti i On će ih za varanje njihovo kazniti. Kada ustaju da molitvu obave, lijeno se dižu i samo zato da bi se pokazali pred svijetom, a Allaha gotovo da i ne spominju. (An-Nisa, 142).

A Allahov Poslanik a.s. kaže:

“Najteži namaz za munafike je jacija i sabah namaz”. (Mutefekun alejhi).

9. Vrijeđanje Allaha dž.š., Poslanika i vjernika.

Allah dž.š. o tome kaže:

Ima ih koji vrijeđaju Vjerovjesnika. (At-Tavba, 61).

One koji Allaha i Poslanika budu vrijeđali Allah će ih na ovom i na onom svijetu prokleti i sramnu im patnju pripremiti. A oni koji vjernike i vjernice vrijeđaju, a oni to ne zaslužuju, tovari na sebe klevetu i pravi grijeh. (Al-Ahzab, 57, 58).

Ovo su neke osobine licemjera koje smo ovdje spomenuli da bi se mi sačuvali i očistili svoje duše.

Naš Allahu sačuvaj nas licemjerja i ojačaj nas čvrstim imanom na način kako si Ti zadovoljan. Oprosti nama i našim roditeljima grijehe i svima muslimanima, o Gospodaru svijetova.

Selam i mir Vjerovjesniku Muhammedu s.a.v.s., njegovoj porodici i svima ashabima.

DRUGA VRSTA UZROKA ULASKA U DŽEHENNEM

Braćo moja!

Ranije smo u ovoj knjizi naveli poglavlja u kojima je spomenuto nekoliko uzroka prve vrste zbog koji se ide u džehennem i ostaje trajno.

U ovome dijelu knjige govorit ćemo o uzrocima druge vrste, zbog kojih se ide u vatru ali ne trajno.

Prvi uzrok: Neposlušnost prema roditeljima, a to je majka i otac.

Ta neposlušnost se ogleda u prekidu onoga što je obaveza prema njima kao: pažnja, dobročinstvo, riječima ili djelom.

Allah dž.š. kaže:

Gospodar Tvoj zapovjeda da se samo Njemu klanjate i da roditeljima dobročinstvo činite. Kad jedno od njih dvoje ili oboje, kod tebe starost dožive, ne reci im ni “uh”! I ne podvikni na njih i obracaj im se riječima poštovanja punih. Budi prema njima pažljiv i ponizan i reci: Gospodaru moj, smiluj im se, oni su mene, kad sam bio dijete, njegovali. (Al-Isra, 23, 24).

Mi smo naredili čovjeku da bude poslušan prema roditeljima svojim. (Lukman, 14).

Vjerovjesnik a.s. kaže:

“Trojici je Allah zabranio džennet: notornoj pijanici, neposlušnom prema roditeljima i onome ko nema osjećaja i ljubomore prema svojoj ženi i toleriše njene nevaljalštine”. (Prenosi ga Ahmed I Nesai).

Drugi uzrok: Prekidanje rodbinskih veza.

U ovo spada pored prekida rodbinskih veza, zanemarivanje rodbine i spriječavanje njihovih prava koja im pripadaju.

U Dva Sahiha od Džubejr b. Mutina zabilježen je hadis:

“U džennet neće ući onaj ko prekida, a Sufjan kaže: rodbinske veze”. A od Ebu Hurejre r.a. isti izvori bilježe: “Na Sudnjem danu rodbina će reći Allahu dž.š.: “Ovo je mjesto onih koji su pomagali rodbinu”? – a On će reći: “Da, zar ne želite da ja imam vezu sa onima koji su vas pomagali, a da prekinem sa onima koji su

prekidali veze sa vama". Reći će: "Da, to je Tvoje pravo", zatim je Poslanik a.s. rekao: "Čitajte ove riječi: "Zar i vi ne biste, kad biste se vlasti dočepali nered na zemlji činili i rodbinske veze kidali? To su oni koje je Allah prokleo i gluhim i slijepim ih učinio". (Muhammed, 22, 23).

Na žalost mnogi su Muslimani danas zanemarili prava roditelja i rodbine pa su prekinuli veze koje ih povezuju. Razlog za to navode kao da ih njih rodbina ne posjećuje, ali ovaj izgovor ne koristi, jer ako neko od rodbine neće da uzvrati ima nešto što je bolje, a to je Allahova dž.š. nagrada koja je najvrijednija.

U Buharijinom Sahihu od Abudllaha b. Amra. B. Asa r.a. se prenosi da je Muhammed a.s. rekao:

"Ne održava se veza sa rodbinom radi interesa već kada se prekine veza ona se uspostavlja radi Allaha".

Ebu Hurejre r.a. kaže da je neki čovjek rekao:

"O Allahov Poslaniče! Ja imam rodbinu koju posjećujem, ali oni mene ne, ja njima dobro činim ali oni meni lošim uzvraćaju, ja njih upoznajem ali oni mene zaboravljaju", a Poslanik a.s. je rekao: "Ako je tako kao što kažeš njih je obuzeo nemar i ljenost, Allah će biti na tvojoj strani sve dok ti ustraješ na tome". (Muslim).

Ako čovjek održava rodbinske veze, a oni mu to ne uzvraćaju, on će imati sigurno lijep završetak, oni će jednoga dana početi uzvraćati, ako im Allah dž.š. bude želio dobro.

Treći uzrok: Jedenje kamate

Allah dž.š. o tome kaže:

O vjernici, bezdušni zeleniši ne budite, i Allaha se bojte, jer će te tako postići što želite, i čuvajte se vatre za nevjernike pripremljene i pokoravajte se Allahu i Poslaniku da bi vam milost bila ukazana. (Al-Imran, 130, 131, 132).

Allah dž.š. je obećao onome ko se bavi kamatom i nakon saznanja i pouke da je haram da će vječno ostati u džehennemu:

Oni koji se kamatom bave dići će se kao što će se dići onaj koga je dodirrom šejtan izbezumio, zato što su govorili: Kamata je isto što i trgovina. A Allah je dozvolio trgovinu, a zabranio kamatu. Onome do koga dopre pouka Gospodara njegova – pa se okani, njegovo je ono što je prije stekao, njegov slučaj će Allah rješavati; a oni koji opet to učine bice stanovnici džehennema, u njemu će vječno ostati. (Al-Bekara, 275).

Četvrti uzrok: Jedenje imetka siročeta i poigravanje sa njim.

Allah dž.š. o tome kaže:

Oni koji bez ikakva prava jedu imetke siročadi doista jedu ono što će ih u vatru dovesti i oni će u ognju gorijeti. (En-Nisa, 10).

Jetim je maloljetnik bez roditelja.

Peti uzrok: Lažno svjedočenje.

Ibn Omer r.a. prenosi hadis od Allahovog Poslanika a.s. gdje kaže:

"Onaj ko lažno svjedoči njegove će ga noge u vatru odnijeti."

Ovaj hadis prenosi Ibn Madže, Hakim i kaže da je njegov sened ispravan. Lažno svjedočenje je i kada neko svjedoči za ono što ne zna, nije vidio, kao i da svjedoči suprotno onome kako se dogodilo.

Svjedočenje nije dozvoljeno osim ako čovjek sigurno zna situaciju.

U jednom hadisu kaže se da je nekome čovjeku rečeno:

"Da li vidiš sunce"? Rekao je: "Da" ili nešto slično, "onda svjedoči kao što si vidio".

Šesti uzrok: Mito u sudstvu.

Abdullah b. Amra r.a. prenosi od Poslanika a.s. gdje kaže:

"Onaj koji daje mito, i ko prima ućice u džehennem". (Prenosi ga Taberani, a prenosioci su pouzdani i poznati).

U djelu "Et-tegibu ve terhibu" misli se za onoga što daje mito da bi mu se pomoglo u neistini tj. U slučajevima gdje pravo nije na njegovoj strani, kao i onaj koji prima mito da bi pomogao nekome u sporu gdje nema pravo.

A što se tiče davanje u cilju da se pomogne istina to ne ulazi u ovaj kontekst.

Sedmi uzrok: Lažno svjedočenje

Od Haris b. Malika r.a. prenosi se da je on rekao:

"Čuo sam Allahova Poslanika a.s. za vrijeme hadždž između dva džemreta (Džemreta su mjesta na Mini gdje se bacaju kamenčići) kada kaže: "Ko prisvoji imetak svoga brata s lažnom zakletvom njegovo je mjesto u džehennemu, neka prenese prisutni odsutnome, ovo je ponovio dva ili tri puta". (Prenosi ga Ahmed, a Hadim kaže da je ovaj hadis ispravan).

Lažna zakletva zove se na arapskom "gamus" jer ona izvršioca uvodi u grijeh, a zatim ga baca u vatru.

Nema razlike da se čovjek zakune lažno za ono što tvrdi pa se na osnovu toga donese presuda ili se on zakune lažno za ono što on negira pa se i tada donese presuda na osnovu njegove zakletve.

Osmi uzrok: Donošenje fetvi, šeriatskih pravanih rješenja bez odgovarajućeg znanja ili argmumenata koji upućuju na rješenje donešene fetve.

O ovome govori hadis kojeg prenosi Burejde b. Husejn r.a. gdje Poslanik a.s. kaže:

“Imaju trvi vrste sudija – kadija – jedna od njih će u džennet, a dvije u džehennem. Što se tiče prve, koja je za džennet to se odnosi na onoga ko spozna istinu i na osnovu toga donese presudu.

Sudija koji zna istinu, a pogrešno presudi ide u džehennem, kao i čovjek koji sudi ljudima, a ne zna suditi. On takođe ide u džehennem”. (Ebu Davud, Tirmizi, Ibn Madže).

Deveti uzrok: Varanje onih koji su čovjeku potčinjeni i za koje je obavezan da ih savjetuje i sve što radi treba da je za njihovo dobro.

Hadis o tome prenosi Makil b. Jasir r.a. koji kaže:

“Čuo sam Vjerovjesnika a.s. kada kaže: “Svaki čovjek koji je odgovoran za svoje stado do Sudnjeg dana ako ga vara ući će u džehennem”. (Mutefekun alejhi).

Ovo obuhvata odgovornost prema porodici, položaju i vlasti, i drugim prilikama.

U hadisu Ibn Omer r.a. se saopštava:

“Čuo sam Vjerovjesnika a.s. kada kaže: “Svi ste vi pastiri i svi ćete biti odgovorni za svoje stado. Imam je pastir i odgovoran je za svoje stado, čovjek je pastir svoje porodice i on je odgovoran za svoje stado, žena je pastir u kući svoga muža i odgovorna je, sluga je pastir za imetak svoga gospodara i odgovoran je za svoje stado, svi ste vi pastiri, i svi ćete biti odgovorni za svoje stado”. (Mutefekun alejhi).

Deseti uzrok: Slikanje onoga što ima dušu, od ljudi ili životinja.

Ibn Abbas r.a. kaže: “Čuo sam Vjerovjesnika kada kaže: “Svaki slikar će u vatru. Od svake slike koju je načinio stvorit će se lik, pa će ga on mučiti u džehennemu”. (Muslim).

A u Buharijinoj verziji stoji: “Ko slika na Sudnjem će danu biti mučen sve dok on ne udahne dušu onome što je slikao, a to neće uspjeti nikada”.

A slikanje prirode, voća i bilja ili slično tome što je Allah dž.š. stvorio nema nikakve greške. Ovo je stav većine islamske uleme. A ima i onih koji i ovo zabranjuju rukovodeće se hadisi kudsijom u kojem Poslanik a.s. kaže:

“Koje veći grijehnik od onoga koji tvrdi da stvara kao što Ja stvaram, pa neka stvore (ako mogu) atom, ili neka stvore zrno pšenično”.

Jedanesti uzrok: Ovaj uzrok ulaska u džehennem spomenut je u hadisu koji je zabilježen u Dva Sahiha od Haris b. Vehba da je Vjerovjesnik a.s. rekao:

“Hoćete li da vas obavijestim o stanovnicima džehennema? To je svaki čovjek koji je grub, sirov, uobražen, ohol, a sve to znači veliku grubost i ne posjedovanje blagosti pred istinom, a surovost podrazumijeva i veliku škrtost i pohlepu. Ohol čovjek odbija istinu i nema tolerancije pred istinom, jer on sebe vidi većim od drugih ljudi, a svoje mišljenje smatra ispravnijim od istine”.

Dvanesti uzrok: Uputreba zlatnog i srebrenog posuđa za jelo i piće, kako za ljude tako i za žene.

U Dva Sahiha od Ummu Seleme r.a. prenosi se hadis da je Poslanik a.s. rekao:

“Ko pije iz srebrene posude u njegovom stomaku na Sudnjem danu klokotat će vatra”.

U Muslimovoj predaji stoji: “Onaj ko pije ili jede iz zlatne ili srebrene posude u njegovom stomaku klokotat će džehennemska vatra”. A od Ibn Abbasa r.a. se prenosi da je Poslanik a.s. vidio zlatni prsten na prstu jednog čovjeka, pa ga je on skinuo i bacio, a zatim rekao: “Vi svojim rukama uzimate vatrene žiške”. Pošto je Poslanik a.s. otišao neko je rekao čovjeku čiji je prsten: “Uzmi svoj prsten možeš ga iskoristiti”, a on je rekao: “Ne, Boga mi nakon što ga je bacio Allahov Poslanik a.s.” (Muslim).

Čuvajte se braćo ovih uzroka koji vode u džehennem. Radite djela koja će vas udaljiti od njega, kako bi uspjeli i zaslužili vječno boravište u džennetu. Znajte da je dunjaluk kratkotrajan i uživanja na njemu brzo prolaze. Molite svoga Gospodara da vas učvrsti na putu Istine sve do smrti.

Molite Ga da vas proživi sa pravovjernima s kojima je On zadovoljan.

Naš Gospodaru učvrsti nas na putu istine, a usmrti nas natom putu. Oprosti nama, našim roditeljima i svima muslimanima, Tvojom Milošću Te molimo, o Najmilostiviji.

Selam i spas našem Vjerovjesniku Muhammedu a.s. njegovj časnoj porodici i svima ashabima.

ZNAKOVI LIJEPOG ZAVRŠETKA

Prvo:

Izgovaranje Kelime i Šehadeta pred smrt.

“Čije posljednje riječi budu “Lailahe illellah”, ući će u džennet”. (Prenosi ovaj hadis Hadim i drugi sa dobrim senedom, a prenosilac je Muaz).

Drugo:

Smrt uz znoj na čelu.

Hadis koji govori o ovome prenosi Burejda b. Hasib r.a. koji je bio u Harasanu pa kad se vratio bio je bolestan i došao mu njegov brat u posjetu. Našao ga je na smrtnoj postelji pa je primjetio znoj na njegovom čelu. Tom prilikom je rekao: “Allahu ekber”. Allah je najveći, čuo sam Allahova Poslanika a.s. kad kaže: “Smrt vjernika je sa znojem po čelu”.

Treće:

Smrt uoči petka ili petkom.

O ovome govori sljedeći hadis: “Svaki musliman koji umre u petak ili uoči petka Allah će ga zaštititi kaburskih iskušenja”.

Četvrto:

Traženje Sehadeta za vrijeme borbe.

Allah dž.š. o tome kaže:

“Nikako ne smatraj mrtvim one koji su na Allahovom putu izginuli! Ne, onu su živi, i uobilju su kod Gospodara svoga”. (Al-Imran, 169).

Hadis koji govori o ovoj temi glasi: “Ko traži od Allaha Šehadet – da pogine kao šehid – iskreno, Allah će mu dati stepen šehida pa makar umro i na postelji”. (Prenosi ga Muslima 6/49).

Peto:

Smrt borca na Allahovom putu.

Poslanik a.s. je pitao: “Koga vi smatrate šehidom između vas? Rekoše ashabi: “O Allahov Poslaniče, ko pogine na Allahovu putu on je šehid”. On tada reče: “U tom slučaju u mom ummetu biće malo šehida”. Rekoše oni: “Pa ko su oni o Poslaniče”? on reče: “Ko pogine na Allahovom putu on je šehid, ko umre na Allahovom putu i on je šehid, ko umre od stomačne bolesti i on je šehid i utopljenik je šehid”. (Prenosi ga Muslim 6/51).

Šesto:

Smrt od kolere.

Hafsa kći Sirina je rekla: “Enes b. Malik mi je rekao: “Od čega je umro Jahja b. Ebi Umrete”? Rekla sam: “Od kolere”, a on reče: “Allahov Poslanik a.s. je rekao: “Kolera je šehadet za svakog Muslimana”. (Buharija, 10/156, 157).

Sedmo:

Smrt zbog trovanja stomaka.

Hadis koji govori o ovome ranije smo citirali.

Osmo i deveto:

Smrt utopljenika i onog ko se strmoglati niz provaliju. Alejhisselam je rekao: “Ima pet kategorija šehida: ko je proboden nožem, zbog trovanja stomaka, utopljenik i onaj što se strmoglati i onaj ko pogine na Allahovom putu”. (Buharija, 6/33, 34).

Deseto:

Smrt žene porodilje.

Hadis Ubade b. Samita kazuje da je Allahov Poslanik a.s. posjetio bolesnog Abdullah b. Revaha, pa pošto se približi njegovoj postelji reče mu: “Znaš li ti ko je šehid od mog ummeta? Neko od prisutnih reče:

“Ko pogine u borbi”? On reče: “U tom slučaju malo je šehida, Šehadet je pogibija Muslimana u borbi, smrt zbog kolere, i žena koja umre u vrijeme dok rađa dijete. Njeno dijete će je za ruku uvesti u džennet”. (Ahmed 4/201, 5/323).

Jedanaesto i dvanaesto:

Smrt utopljenika i probodenog sa strane.

Hadisa koji govore o ovome ima više, a ovaj je najpoznatiji: “Osim borca na Allahovom putu, koji je prva kategorija šehida ima još sedam vrsta i to: ko umre od kolere, utopljenik, proboden, od stomačne bolesti, ko u vatri izgori, ko ga nešto pritisne, i žena koja umre prikupljajuće šehide”.

Trinaesto:

Smrt zbog sušice i tuberkuloze.

Ovo ima potvrde u sljedećem hadisu: “Šehid je ko pogine na Allahovom putu, porodilja, ko izgori u vatri, utopljenik, smrt zbog sušice i tuberkuloze i zbog stomacne bolesti”.

Četnaesto:

Smrt zbog odbrane svog imetka od kradljivca.

Hadis koji govori o ovome glasi: “Ko pogine braneći svoj imetak, a u drugoj predaji: “Ko brani svoj imetak od kradljivca pa pogine, šehid je”. (Buharija, 5/39).

Petnaesto i šesnaesto:

Smrt zbog odbrane svoje vjere i života:

Hadis: “Ko pogine braneći svoj imetak šehid je, ko pogine braneći svoju vjeru i porodicu šehid je, ko pogine braneći svoju vjeru šehid je i ko pogine braneći svoj život šehid je”. (Ebu Davud, 2/275).

Sedamnaesto:

Smrt stražara na Allahovom putu.

Hadis: “Stražariti dan i noć bolje je već postiti i klanjati mjesec dana (dobrovoljnog posta i namaza) pa ako pogine biće nagrađen po osnovu djela koje bude radio, biće opskrbljen i siguran od iskušenja”. (Muslim, 6/51).

Osamnaesto:

Smrt u hairli poslu:

Hadis: “Ko kaže “Lailahe illellah” želeći Allahovo zadovoljstvo i tako završi život, ući će u džennet, ko posti dan, želeći Allahovo zadovoljstvo i tako završi svoj život ući će u džennet, ko dijeli sadaku želeći Allahovo zadovoljstvo i tako završi svoj život, ući će u džennet”.